

Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevanın təşəbbüsü ilə məktəblərimizdə STEAM layihəsinin əhatəsi genişləndirilir

Şirvan
STEAM
mərkəzi

Emin ƏMRULLAYEV, Təhsil naziri

Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın təşəbbüsü ilə məktəblərimizdə STEAM layihəsinin əhatəsi genişləndirilir. Sevindirici haldır ki, paytaxtdan kənar bölgələrdə və kəndlərdə təhsil alan şagirdlərimiz də artıq bu imkanlardan faydalana bilərlər. Bu gün Şirvan şəhərindəki yeni yaradılan STEAM mərkəzinə tanışlıq səfəri etdik. Mərkəz Şirvan şəhəri Kimya-Biologiya Təmayüllü Respublika liseyində qurulsun da, Şirvan şəhəri və ətraf rayonların məktəbliləri də bu mərkəzdə təşkil olunacaq proqramlarda iştirak edə biləcəklər.

Hazırda STEAM layihəsi 147 ümumtəhsil məktəbində 25 mindən çox şagirdi birləşdirir. Ölkənin 10 müxtəlif bölgəsində bu miqyasda STEAM mərkəzlərinin yaradılması planlaşdırılır. Ümumi təhsil pilləsində təhsilalanların bilik və bacarıqlarının dünyanın sürətlə dəyişən tələblərinə cavab verməsi və gələcək əmək fəaliyyətinə dair faydalı sərəşlərlərin formalaşdırılması fəaliyyətimizin önəmli hissəsini təşkil edir.

**“STEAM Azərbaycan”:
Azərbaycanın 2030-cu
ilə qədər inkişaf
prioritetləri işığında**

⇒ səh.7

**STEAM-la
tam irəli**

⇒ səh.8

**NANO
texnologiya**

⇒ səh.9

“Təhsil haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 94-cü maddəsinin I hissəsinin 1-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alır**:

“Təhsil haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2009, № 9, maddə 684; 2011, № 2, maddə 70; 2014, № 1, maddə 3; 2015, № 11, maddə 1266; 2016, № 1, maddə 41, № 11, maddə 1766; 2017, № 2, maddə 145, № 5, maddə 691, № 7, maddələr 1277, 1300, № 12 (I kitab), maddə 2202; 2018, № 7 (I kitab), maddələr 1381, 1409, № 11, maddə 2208; 2019, № 5, maddə 798, № 7, maddə 1190, № 8, maddə 1382, № 11, maddə 1684, № 12, maddə 1881; 2020, № 5, maddə 508, № 6, maddələr 662, 668, № 7, maddələr 824, 830; Azərbaycan Respublikasının 2020-ci il 6 oktyabr tarixli 179-VIQD və 185-VIQD nömrəli, 6 noyabr tarixli 192-VIQD nömrəli qanunları) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1. 1.0.21-ci və 1.0.31-ci maddələrdə “dövlət təhsil sənədinin” sözləri “təhsil haqqında dövlət sənədinin” sözləri ilə əvəz edilsin.

2. 1.0.26-cı maddəyə “təhsil” sözündən sonra “haqqında dövlət” sözləri əlavə edilsin.

3. 17.2-ci maddənin ikinci cümləsində “dövlət nümunəli sənədin” sözləri “təhsil haqqında dövlət sənədinin” sözləri ilə əvəz edilsin.

4. 19.20-ci maddədə “dövlət təhsil” sözləri “təhsil haqqında dövlət” sözləri ilə əvəz edilsin.

5. 21.3-cü maddənin ikinci cümləsində “dövlət nümunəli sənəd” sözləri “təhsil haqqında dövlət sənədi” sözləri ilə əvəz edilsin.

6. 21.4-cü maddədə “sənəd” sözü “dövlət sənədi” sözləri ilə əvəz edilsin.

7. 27-ci maddə üzrə:

7.1. 27.1-ci maddəyə “səviyyəsi” sözündən sonra “(doktorantura istisna olmaqla)” sözləri və “qaydada” sözündən sonra “Təhsil Mərkəzləşdirilmiş İnformasiya Sistemi”ndə elektron sənəd formasında yaradılan” sözləri əlavə edilsin;

7.2. 27.3-cü maddəyə “qaydada” sözündən sonra “Təhsil Mərkəzləşdirilmiş İnformasiya Sistemi”ndə elektron sənəd formasında yaradılan” sözləri əlavə edilsin.

8. 29.0.20-ci maddədə “nümunələrini” sözü “təsvirlərini” sözü ilə əvəz edilsin.

İlham ƏLİYEV,

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 18 dekabr 2020-ci il

“Təhsil haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikasının 2020-ci il 18 dekabr tarixli 218-VIQD nömrəli Qanununun tətbiqi və Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2005-ci il 1 mart tarixli 203 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi haqqında Əsasnamə”də dəyişiklik edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 19-cu və 32-ci bəndlərini rəhbər tutaraq, “Təhsil haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikasının 2020-ci il 18 dekabr tarixli 218-VIQD nömrəli Qanununun qüvvəyə minməsi ilə əlaqədar həmin Qanunun tətbiqini təmin etmək məqsədilə **qərara alıram**:

1. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2005-ci il 1 mart tarixli 203 nömrəli Fərmanı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2005, № 3, maddə 161, № 12, maddə 1102; 2007, № 10, maddə 947; 2008, № 11, maddə 970; 2009, № 12, maddə 983; 2010, № 2, maddə 83; 2011, № 2, maddə 85; 2012, № 4, maddə 291, № 6, maddə 531, № 9, maddə 854; 2016, № 11, maddə 1805; 2017, № 7, maddə 1355, № 12 (I kitab), maddə 2312; 2019, № 3, maddə 403, № 5, maddə 848, № 11, maddə 1718; 2020, № 7, maddələr 868, 895, № 9, maddə 1139; Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2020-ci il 8 dekabr tarixli 1207 nömrəli Fərmanı) ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi haqqında Əsasnamə”də aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1.1. 8.2-ci bənddən “milli” sözü çıxarılsın;

1.2. 8.5-ci bənddə “qiymətləndirilməsi (attestasiyası) sözləri “attestasiyası” sözü ilə əvəz edilsin;

1.3. 8.10-cu bənddə “tədris vasitələrinin” sözləri “tədris-metodik vasitələrin” sözləri ilə əvəz edilsin;

1.4. 8.26-cı bənd aşağıdakı redaksiyada verilsin:

“8.26. “Təhsil haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq, mülkiyyət formasından və tabeliyindən asılı olmayaraq təhsil müəssisələri tərəfindən məzunlara verilən təhsil haqqında dövlət sənədinin “Təhsil Mərkəzləşdirilmiş İnformasiya Sistemi”ndən elektron sənəd formasında əldə edilməsini təmin edir;”.

2. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti “Təhsil haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikasının 2020-ci il 18 dekabr tarixli 218-VIQD nömrəli Qanununun irəli gələn məsələləri həll etsin.

İlham ƏLİYEV,

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 5 fevral 2021-ci il

Azərbaycan Dövlət Bədən Tərbiyəsi və İdman Akademiyası əməkdaşlarının təltif edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 23-cü bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

Azərbaycan Dövlət Bədən Tərbiyəsi və İdman Akademiyasının 90 illiyi münasibətilə Azərbaycanda bədən tərbiyəsi və idman sahəsində kadr hazırlığındakı xidmətlərinə görə Azərbaycan Dövlət Bədən Tərbiyəsi və İdman Akademiyasının aşağıdakı əməkdaşları təltif edilsinlər:

“Şöhrət” ordeni ilə

Hacıyev Fuad Hacı oğlu

“Tərəqqi” medalı ilə

Adıgözəlova Leyla Xudat qızı
Cəbbarlı Bəhruz Ərzuman oğlu
Əbiyev Qalib Şamil oğlu
Əbiyev Telman Qulam oğlu
Hüseynov Fərhad Cəfər oğlu
Quliyev Yusif Nazir oğlu
Mahmudova Zümrüd Arif qızı.

İlham ƏLİYEV,

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 11 fevral 2021-ci il

Azərbaycan Dövlət Bədən Tərbiyəsi və İdman Akademiyasının əməkdaşlarına fəxri adların verilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

Azərbaycan Dövlət Bədən Tərbiyəsi və İdman Akademiyasının 90 illiyi münasibətilə Azərbaycanda bədən tərbiyəsi və idman sahəsində kadr hazırlığındakı xidmətlərinə görə Azərbaycan Dövlət Bədən Tərbiyəsi və İdman Akademiyasının aşağıdakı əməkdaşlarına Azərbaycan Respublikasının fəxri adları verilsin:

“Əməkdar müəllim”

Adıgözəlova Vəfa Alman qızı
Ağayeva Validə Eldar qızı
Bağirova Rəfiqə Məzahir qızı
Əhmədova Lalə Yaşar qızı
Heydərov Nemət Əliməmməd oğlu

Xəlilov Rəhim Həsən oğlu
İbrahimli Arif Məmmədqulu oğlu
Qurbanov Oqtay Hüseyn oğlu

“Əməkdar bədən tərbiyəsi və idman xadimi”

Bağirov Soltan Sədrəddin oğlu
Cəfərov Qəmbər Məhərrəm oğlu
Əliyev İlqar Səfəralı oğlu
Məcidov Nazim Böyük-Ağa oğlu
Rüstəmov Bəxtiyar Əyyub oğlu.

İlham ƏLİYEV,

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 11 fevral 2021-ci il

D.Q.Quliyevə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərdi təqaüdünün verilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq və “Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərdi təqaüdünün təsis edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2002-ci il 11 iyun tarixli 715 nömrəli Fərmanına uyğun olaraq **qərara alıram**:

1. Azərbaycan Dövlət Bədən Tərbiyəsi və İdman Akademiyasının 90 illiyi münasibətilə Azərbaycanda bədən tərbiyəsi və idman sahəsində kadr hazırlığındakı xid-

mətlərinə görə Dilqəm Qasım oğlu Quliyevə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərdi təqaüdü verilsin.

2. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti bu Sərəncamdan irəli gələn məsələləri həll etsin.

İlham ƏLİYEV,

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 11 fevral 2021-ci il

Sürətlə dəyişən dünyamızda qızların təhsili və onların elm sahəsində iştirakı yeni çağırışlara müvafiq olmalıdır

Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyeva ICESCO-nun “Qadınlar və qızlar elmdə” Beynəlxalq Günü münasibətilə keçirdiyi tədbirdə videoformatda çıxış edib

Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevanın çıxışı

ICESCO tərəfindən elan olunan “Qadınlar ili” çərçivəsində “Qadınlar və qızlar elmdə” Beynəlxalq Günü münasibətilə fevralın 11-də video-konfrans formatında tədbir keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyeva tədbirdə videoformatda çıxış edib.

Tədbir iştirakçıları salamlayan ICESCO-nun Baş direktoru Salim əl-Malik gənc nəslin gələcəyində elmin oynadığı rolun əhəmiyyətini vurğuladı. O, ICESCO tərəfindən elan olunan “Qadınlar ili” çərçivəsində qadınların elmdə iştirakına dair tədbirlərin keçiriləcəyini qeyd etdi.

Tədbirdə mötəbər şəxslərin çıxış edəcəyini deyən Salim əl-Malik əvvəlcə Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyevanın videoçıxışını təqdim etdi.

- Hörmətli ICESCO-nun Baş direktoru doktor Salim əl-Malik.

Xanımlar və cənablar.

Əziz dostlar.

İlk olaraq belə bir mötəbər tədbirdə fəxri qonaq qismində iştirak üçün nəzakətli dəvətə görə Baş direktora təşəkkürümü bildirmək istərdim.

Bu, mənim üçün böyük şərəfdir və mən bu dəvəti bizim qadınların təhsil və elmdə iştirakının inkişafı ilə bağlı siyasətimizin yüksək qiymətləndirilməsinin təzahürü hesab edirəm.

Mən İslam mədəni irsinin qorunması və müsəlman dünyasında təhsil və elmin təşviqi ilə bağlı İslam Dün-yası Təhsil, Elm və Mədəniyyət Təşkilatının nəcib missiyasını təqdir edir və Azərbaycan ilə ICESCO arasında məhsuldar əməkdaşlığı minnətdarlıqla qeyd edirəm.

BMT Baş Assambleyasının qəbul etdiyi, 11 fevral tarixini “Qadınlar və qızlar elmdə” Beynəlxalq Günü elan edən qətnaməyə uyğun olaraq, bugünkü müzakirə mövzusunda Baş direktor tərəfindən diqqətin yönəldilməsini alqışlayıram.

Əziz dostlar, global çağırışlara cavab vermək üçün elm, texnologiya və innovasiya zərurətə çevrilib. Elm və gender bərabərliyi “Davamlı İnkişaf üzrə 2030 Gündəliyi” daxil olmaqla, beynəlxalq inkişaf məqsədlərinə nail olunması üçün mühüm əhəmiyyətə malikdir.

ICESCO-nu 2021-ci ili “Qadınlar ili” elan etməsi ilə bağlı təşəbbüsünə görə təbrik etmək istəyirəm. Bu, yalnız təşkilat tərəfindən qadınların cəmiyyətimizdəki roluna verilən əhəmiyyətin təzahürü deyil. Bu, həmçinin onların daha firavan və təhlükəsiz dünyə naminə misilsiz töhfəsinin təsdiqidir. Biz bu gün COVID-19 ilə mübarizənin ön cəhətində dayanan qadın alim, həkim və səhiyyə işçilərinə ehtiramımızı ifadə etməliyik. Biz test üsullarının təkmilləşdirilməsindən tutmuş vaksinlərin hazırlanmasına qədər COVID-19 ilə mübarizənin müxtəlif mərhələlərində həlledici rol oynayan tədqiqatçı qadınlarımızla fəxrənlənə bilərik.

Mən yalnız onunla fəxr etmirəm ki, dünyada ilk dəfə, - bir əsrdən öncə, - sənaye üsulu ilə neft quyusunun qazıldığı, Şərqdə ilk operanın açıldığı və ən vacib olan, müsəlman dünyasında ilk demokratik respublikanın yaranmasına görə tanınan ölkədənəm. Azərbaycan həm də 1918-ci ildə qadınlara seçmək və seçilmək hüququnu verən ilk ölkələrdən biri olaraq tarixə düşmüşdür. Qızların təhsilinə gəldikdə isə, müsəlman Şərqi ilk dünyəvi qızlar məktəbi azərbaycanlı xeyriyyəçi Zeynalabdin Tağıyev tərəfindən 1901-ci ildə mənim doğduğum Bakı şəhərində yaradılmışdır.

Bu gün Azərbaycanda savadlılıq səviyyəsi 100 faizə yaxındır. Qadınlar ölkəmizdə ali təhsil ocaqlarında magistrlərin 54 faizini, fəlsəfə doktorlarının 51 faizini, elmlər doktoru dərəcəsinə malik olanların 46 faizini və elmi tədqiqatçıların 56 faizini təşkil edir. Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının ümumi kollektivinin 59 faizi qadınlardan ibarətdir.

Bununla yanaşı, sürətlə dəyişən dünyamızda qızların təhsili və onların elm sahəsində iştirakı yeni çağırışlara müvafiq olmalıdır. Dünyada elm, texnologiya, mühəndislik və riyaziyyat fənləri üzrə təhsil alanların 35 faizi qızlardır. Bizim ölkədə bu rəqəm 40 faizdir, yəni orta dünya göstəricisindən artıqdır.

Qeyd etdiyim kimi, bir çox azərbaycanlı qadın elmə böyük töhfələr verib və onlar elm sahəsi ilə məşğul olan qızlar və gənc xanımlar üçün əsl ilham mənbəyidir. Lakin bu gün ən vacib məsələ qızlar və gənc xanımların iştirak səviyyəsinin yaxşılaşdırılması üçün münbit şəraitin yaradılmasıdır.

Bir nümunə olaraq bu yaxınlarda BMT-nin İnkişaf Proqramı ilə bərabər başladığımız “Qadınlar elm, texnologiya, mühəndislik və riyaziyyatda” adlı mentorluq proqramını qeyd edə bilərəm ki, burada məqsəd tələbə və gənc xanımların həmin sahədə uğur qazanmış nümunəvi şəxslərlə təmas yaratması və onlara təhsil və karyera sahəsində çağırışların öhdəsindən gəlmək üçün məsləhətlərin verilməsidir.

Xanımlar və cənablar, razılaşaq ki, elm, texnologiya və innovasiya dünyada cəmiyyətlərin sosial-iqtisadi inkişafının aparıcı qüvvəsidir. ICESCO-nun xoşməramlı səfiri qismində mən bütün üzv dövlətlərə bu sahələrə daha çox sərmayə yatırmağa, habelə zəruri siyasət və birgə fəaliyyət planları işləyib hazırlamağa dair çağırış edirəm. Biz qadınlar və qızların sabahın əmək bazarına lazımı bacarıqlara yiyələnmələri üçün innovativ maliyyə mexanizmləri yaratmalıyıq. Azərbaycan bu mənada öz töhfəsini verməyə hazırdır.

Hörmətli tədbir iştirakçıları, qeyd edilənlərlə yanaşı, mən fürsətdən istifadə edərək, Ermənistanın işğal etdiyi ərazilərimizin 30 ildən sonra Azərbaycan tərəfindən azad olunması və tarixi ədalətin bərpası ilə nəticələnən ötənlik 44 günlük Vətən müharibəsi zamanı dəyərli dəstəyinə görə ICESCO-ya, şəxsən onun Baş direktoru doktor Salim əl-Malikə dərin minnətdarlığımı ifadə etmək istəyirəm. Bir ay bundan əvvəl Azərbaycan Prezidentinin dəvətinə əsasən Baş direktorun rəhbərliyi ilə ICESCO-nun nümayəndə heyəti Azərbaycanda səfərdə olmuşdur. Qonaqlarımız azad olunmuş ərazilərə səfər etmək imkanı əldə etmiş və onlarla məscidlərimizin təhqir olunması və yüzlərlə tarixi abidələrimizin dağıdılması daxil olmaqla, ümumi dağıntı və vandalizmin miqyasının şahidi olmuşlar.

Hazırda dövlət qarşısında azad olunmuş ərazilərin canlandırılması və azərbaycanlı məcburi köçkünlərin doğma yurdlarına təhlükəsiz qayıdışının təmin edilməsi kimi nəhəng vəzi-

fə dayanır. Biz bunun öhdəsindən gələcəyik. Biz dağıdılmış şəhərləri və kəndləri bərpa edəcəyik. Biz orada məktəblər tikəcəyik. Biz yalnız müsəlmanlara deyil, bütün dinlərə məxsus mədəni irsi bərpa edəcəyik. Biz işğal zamanı zərər görmüş mədəni irs abidələrinin vəziyyətinin qiymətləndirilməsində ICESCO-nun Azərbaycan hökuməti ilə birgə çalışmağa hazır olduğunu yüksək qiymətləndiririk. Eyni zamanda, ICESCO-nun Azərbaycanda regional nümayəndəlik təsis etməsi imkanının nəzərdən keçirilməsinə görə xüsusi minnətdarlığımızı bildiririk. Həmin nümayəndəlik digər sahələrlə yanaşı, qadınlar və qızların elmdə rolunun artırılmasına konkret diqqət yetirməklə elm sahəsində əməkdaşlığımızı gücləndirə bilər.

Sonda ICESCO-ya nəcib və mühüm işində uğurlar diləyir, bütün iştirakçılara və onların yaxınlarına cansağlığı, səadət və xoşbəxtlik arzu edirəm. Sağ olun.

***

Baş direktor Salim əl-Malik dedi:

- Birinci vitse-prezident, ICESCO-ya və alimlərlə ünvanladığımız bu ruhlandırıcı çıxışa görə sağ olun. Biz Sizin bu tədbirdə iştirakınızı yüksək qiymətləndiririk. Əmin ola bilərsiniz ki, ICESCO elm, təhsil, mədəniyyət sahələrində bütün üzv dövlətlərə dəstəyini göstərəcək. Bir daha minnətdaram.

***

Tədbirdə çıxış edənlər global səviyyədə təhsil sahəsində mövcud boşluğun aradan qaldırılmasının, bu sferada gender bərabərliyinin təmin edilməsinin vacibliyini vurğuladılar. Bildirdilər ki, gənc qızların elmlə məşğul olmalarını, qadınların elm sahəsində karyerasını düzgün qurmalarını təmin etmək mühüm məsələdir. Vurğulandı ki, bəşəri problemlərin həlli üçün qadınlar daha çox elmə cəlb olunmalı, inklüziv və keyfiyyətli təhsillə təmin edilməlidirlər.

Şirvan STEAM mərkəzi ilə tanışlıq

Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevanın təşəbbüsü ilə məktəblərimizdə STEAM layihəsinin əhatəsi genişləndirilir

Fevralın 9-da Şirvan şəhəri Kimya-Biologiya Təmayüllü Respublika liseyinin nəzdindəki STEAM mərkəzi ilə tanışlıq olub.

Tədbirdə Təhsil naziri Emin Əmrullayev, Şirvan Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı İlqar Abbasov və tanınmış ictimaiyyət nümayəndələri iştirak edib.

Təhsil naziri Emin Əmrullayev bildirib ki, Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevanın təşəbbüsü və Təhsil Nazirliyinin dəstəyi ilə 2019-2020-ci tədris ilinin əvvəlindən STEAM layihəsinin məktəblərimizdə tətbiqinə başlanılıb. Emin Əmrullayevin sözlərinə görə, STEAM təhsili praktik məşğələlər vasitəsilə elmi, texniki biliklərin gündəlik həyatda tətbiqini şagirdlərə göstərməklə yanaşı, onlara mühəndislik sənətləri öyrədir. Nazir diqqətə çatdırıb ki, mərkəz bütün yaş qruplarının istifadəsi üçün nəzərdə tutulub və STEAM məzmununa uyğun lazımı innovativ texnologiyalarla tam təmin olunub. Mərkəzdə yaradılmış imkanlardan sözügedən liseylə yanaşı, regionun digər məktəblərinin şagird və müəllimləri də istifadə edə bilərlər.

Bildirilib ki, STEAM layihəsinin əsas məqsədi respublikanın ümumtəhsil məktəblərində təhsil alan şagirdlərdə XXI əsr bacarıqlarını - kreativlik, tənqidi düşünmə, əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsi, müxtəlif proqramlaşdırma dillərini tətbiq etməklə müasir İKT avadanlıqlarından istifadə edə bilmə qabiliyyətlərini yüksəltməkdir. Layihə hazırda 147 ümumtəhsil məktəbdə tətbiq olunur və 25000-dən çox şagird, 800 müəllimi əhatə edir.

Qeyd edək ki, Şirvan şəhəri Kimya-Biologiya Təmayüllü Respublika liseyi ilə yanaşı, Təhsil Nazirliyinin tabeliyindəki Bakı Avropa Liseyi, eləcə də Abşeron rayonu Xırdalan şəhəri 3 nömrəli tam orta məktəbin nəzdində STEAM mərkəzi yaradılıb. Gəncə və Quba şəhərlərində isə bu cür mərkəzlərin layihələndirilməsinə başlanılıb. Bu mərkəzlərin sayının 10-a çatdırılması nəzərdə tutulur.

Təhsil naziri Şirvanda dərslər prosesini izləyib

Fevralın 9-da Təhsil naziri Emin Əmrullayev Şirvan şəhərinə səfəri çərçivəsində pandemiya şəraitində tədris prosesi ilə yaxından tanış olmaq məqsədilə Şirvan şəhər 10 nömrəli tam orta məktəbdə olub.

Nazir həmin məktəbdə müəllim, şagird və valideynlərlə görüşüb, onlarla səmimi söhbət aparıb. Təhsil naziri həmçinin sözügedən ümumi təhsil müəssisəsində Azərbaycan və rus bölmələri üzrə VIII siniflərdə dərslər prosesini izləyib.

Daha sonra Təhsil naziri Şirvan şəhər 21 nömrəli tam orta məktəb üçün inşa olunan yeni tədris binasının tikinti işləri ilə tanış olub.

Nazir səfirlərlə görüşüb

Fevralın 9-da Təhsil naziri Emin Əmrullayev Özbəkistan Respublikasının ölkəmizdəki fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Bahrom Aşrafxanov, fevralın 10-da isə Latviya Respublikasının Azərbaycan Respublikasındakı fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Daynis Qarançs ilə görüşüb.

Görüşlər zamanı Azərbaycan Respublikası ilə Özbəkistan və Latviya respublikaları arasında təhsil sahəsində əlaqələrin hazırkı vəziyyəti və mümkün əməkdaşlıq perspektivləri müzakirə edilib.

Şəhid və qazi ailəsinin üzvü olan 23 nəfər işə qəbul olunub

Şəhid və qazi ailəsi üzvlərinin sosial müdafiəsinin, məşğulluğunun təmin edilməsi məqsədilə cari ilin 28 yanvar tarixindən etibarən Təhsil Nazirliyi sisteminə daxil olan dövlət ümumi təhsil müəssisələrində müvafiq vəkansıyalara işə qəbul prosesi dayandırılıb və həmin kateqoriyadan olan şəxslərə üstünlük verilməsi üçün tədbirlər həyata keçirilib.

Belə ki, Təhsil Nazirliyinə şəhid və qazi ailəsi üzvləri tərəfindən işə qəbulla əlaqədar 56 müraciət daxil olub, müraciətlər araşdırıldıqdan və vakant yerlərlə bağlı həmin şəxslərə əlaqə saxlanılaraq rəylər alındıqdan sonra 23 müraciət müsbət həllini tapıb.

Təhsil haqqında dövlət sənədləri elektron qaydada veriləcək

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev 18 dekabr 2020-ci il tarixli “Təhsil haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə” Qanunu təsdiq edib.

Qanuna əsasən, təhsil müəssisəsində təhsilin hər hansı pilləsini və səviyyəsini (doktorantura istisna olmaqla) bitirən şəxslərə qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada “Təhsil Mərkəzləşdirilmiş İnformasiya Sistemi”ndə elektron sənəd formasında yaradılan müvafiq təhsil haqqında dövlət sənədi verəcək.

Eyni zamanda, müxtəlif səbəblərdən təhsilin hər hansı pilləsini və səviyyəsini başa vurmayan şəxslərə müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən müəyyən edilmiş qaydada “Təhsil Mərkəzləşdirilmiş İnformasiya Sistemi”ndə elektron sənəd formasında yaradılan müvafiq təhsil haqqında arayış verəcək.

Qeyd edək ki, sözügedən işlər ölkədə təhsil sənədlərinin hazırlanması və verilməsi prosesinin ən son texnologiyaların tətbiqi ilə bütünlükdə elektronlaşdırılması, nəticədə bu prosesin daha çevik, sadə və şəffaf təşkili, elektron sənədlərin vahid yoxlama portalı vasitəsi ilə istənilən məkandan həqiqiliyinin yoxlanılması, təhsil sənədlərinin elektron resurslarda ömürboyu saxlanması kimi geniş imkanlar yaradacaq.

Dövlət Proqramı məzunundan növbəti təlim proqramı

“2007-2015-ci illərdə Azərbaycan gənclərinin xarici ölkələrdə təhsili üzrə Dövlət Proqramı” məzunlarının ictimaiyyətə tanıtılması, eyni zamanda əldə etdikləri bilik və bacarıqların paylaşılması məqsədilə davamlı olaraq təlimlər keçirilir.

Fevralın 12-də baş tutacaq təlim proqramı “Azərbaycan iqtisadiyyatı: 2020-ci ilin icmalı və 2021-ci il üzrə gözləntilər” mövzusunda həsr ediləcək. Təlimçi yuxarıda qeyd olunan Dövlət Proqramı çərçivəsində Böyük Britaniyanın Şeffild Universitetinin (University of Sheffield) iqtisadiyyat ixtisası üzrə magistratura pilləsindən məzun Ülvi Sərkərlidir.

SABAH tələbələri V Karyera Qış Məktəbində

Fevralın 10-da SABAH V Karyera Qış Məktəbinin açılış mərasimi keçirilib.

Onlayn təşkil edilən tədbirdə Təhsil naziri Emin Əmrullayev, Milli Məclisin Elm və təhsil komitəsinin sədri Bəxtiyar Əliyev, millət vəkili Şahin Seyidzadə, SABAH qrupları layihəsinin əməkdaşları, SABAH Karyera Akademiyasının rəsmi tərəfdaşları və IV kursda təhsil alan SABAH tələbələri iştirak ediblər.

Təhsil naziri Emin Əmrullayev məzunların uğurlu karyera qurması üçün yaradılan şəxsi və peşəkar inkişaf imkanları barədə ətraflı məlumat verib, dövlət və özəl strukturlarla əməkdaşlığın savadlı, bacarıqlı və hazırlıqlı kadrların yetişməsinə əhəmiyyətini vurğulayıb.

Milli Məclisin Elm və təhsil komitəsinin sədri Bəxtiyar Əliyev Azərbaycan gənclərinin inkişafına göstərilən dövlət dəstəyi, əmək bazarının tələblərinə uyğun mütəxəssislərin hazırlanması ilə bağlı görülən işlər barədə fikirlərini bölüşüb.

SABAH qrupları İcra Komitəsi rəhbərinin tədris işləri üzrə müavini Eldar Qocayev SABAH Karyera Akademiyası haqqında məlumat verib.

Tədbir iştirakçılarının diqqətinə çatdırılıb ki, SABAH Karyera Akademiyası çərçivəsində 10-12 fevral tarixlərində onlayn formatda “Microsoft Teams” platforması üzərindən V Karyera Qış Məktəbinin keçirilməsi nəzərdə tutulub. Qış Məktəbində IV kursda təhsil alan SABAH tələbələri, SABAH mərkəzi əməkdaşları, SABAH qrupları layihəsi ilə tərəfdaşlıq edən qabaqcıl şirkət və qurumların nümayəndələri, texniki və təşkilati heyət daxil olmaqla, ümumilikdə 215 nəfərin iştirakı nəzərdə tutulur. Qış məktəbi dövründə SABAH tələbələrində işəgüzlənmə, start-upların inkişafı/sahibkarlıq, elmi tədqiqatlar, magistratura təhsili istiqamətləri üzrə praktiki təlimlər, SABAH mərkəzlərində çalışan əməkdaşlara işə təhsilin təşkili və idarəetməsi üzrə seminarlar keçiriləcək. Qış Məktəbinin təşkilinə bir çox tərəfdaş müəssisələr (Dövlət Vergi Xidmətinin Tədris Mərkəzi, “Azercell”, “Kapital Bank”, “GoldenPay”, Kiçik və Orta Biznesin İnkişafı Agentliyi, “Horeca”, Azərbaycan İnsan Resursları Assosiasiyası) və fərdi təlimçilər yaxından dəstək göstərəcəklər.

Qeyd edək ki, SABAH qrupları Təhsil Nazirliyinin təşəbbüsü ilə 2014-2015-ci tədris ilindən etibarən dövlət ali təhsil müəssisələrində tədrisin keyfiyyətinin yüksəldilməsi, yenilikçi mühitin yaradılması məqsədilə formalaşdırılmış müxtəlif ixtisaslar üzrə savadlı, bacarıqlı və hazırlıqlı tələbələrə ibarət qruplardır. Bu qruplar hazırda 11 ali təhsil müəssisəsində 35 ixtisas üzrə 2400-dən çox tələbəni əhatə edir.

SABAH Karyera Akademiyası məzun olmağa hazırlaşan SABAH tələbələrində gələcək peşəkar inkişaf istiqamətlərinin müəyyənləşdirilməsi və bu sahədə tələbələrə dəstək verilməsi məqsədilə yaradılıb.

Apellyasiya Şurasının onlayn iclası keçirilib

Fevralın 5-də Təhsil Nazirliyinin Apellyasiya Şurasının növbəti onlayn iclası keçirilib.

“Microsoft Teams” platforması üzərindən keçirilən iclasda Təhsil Nazirliyinin Bakı Şəhəri üzrə Təhsil İdarəsinin İnkişaf Layihələri Sektorunda məsləhətçi vəzifəsinə namizədlər Nuranə Mustafayeva və Vüsalə Yusifovanın, aparıcı məsləhətçi vəzifəsinə namizədlər Aysel Feziyeva, Vüqar Şahbazov və Sahib Tağıyevin, baş məsləhətçi vəzifəsinə namizəd Zərifə

Səmədzadənin, İctimaiyyətlə əlaqələr sektorunda məsləhətçi vəzifəsinə namizəd Ayyun Şahbazovanın müsahibə nəticələri ilə əlaqədar şikayətlərinə baxılıb.

İclasda müsahibə komissiyaları üzvlərinin təqdim etdiyi məlumat və videogörüntülər əsasında şikayətlər araşdırılıb. 3 nəfərin şikayətinin təmin olunması, 4 nəfərin şikayətinin isə təmin edilməməsi barədə Şura tərəfindən qərar qəbul olunub.

transfer.edu.az: köçürülmədə rahat və şəffaf imkan

Tələbələr transfer.edu.az saytı vasitəsilə ölkə daxilində və xaricdə yerləşən ali təhsil müəssisələrindən köçürülməsi, yaxud bir ixtisasdan digərinə dəyişdirilməsi, eləcə də ölkəmizdə yerləşən orta ixtisas təhsil müəssisələri tələbələrini, magistratura səviyyəsində təhsil alanların köçürülməsi üzrə elektron sənəd qəbulu artıq başa çatıb.

Nəzərə çatdırmaq ki, transfer.edu.az portalından 969 nəfər tələbə orta ixtisas təhsil müəssisələrinə köçürülmək üçün qeydiyyatdan keçib. Onlardan 198 nəfəri

sorğusunu təsdiq edib. Portal vasitəsi ilə ali təhsil müəssisələrinə köçürülmək üçün qeydiyyatdan keçənlərin sayı isə 5990 nəfər olub. Onlardan 2721 nəfəri öz sorğusunu təsdiq edib. Bunlardan 182 tələbə xaricdən köçürülmək üçün, 49 tələbə magistratura səviyyəsi üzrə, qalan 2490 nəfər respublika ərazisindəki ATM-lər arasında köçürülmələr və (və ya) təhsil alma formasını dəyişdirilməsi üçün müraciət edib.

Onu da qeyd edək ki, hazırda portala müraciət edən tələbələr sorğularını araşdırılır və nəticələr yaxın zamanda açıqlanacaq.

Niyazi RƏHİMOV

Britaniya Şurasının dəstəyi ilə ölkəmizdə layihələr həyata keçirilir

Təhsil naziri Böyük Britaniyanın Avropa Qonşuluğu və Amerika üzrə dövlət naziri ilə görüşüb

Fevralın 8-də Təhsil naziri Emin Əmrullayev Böyük Britaniyanın Avropa Qonşuluğu və Amerika üzrə dövlət naziri Vendi Morton ilə görüşüb.

Görüş zamanı Azərbaycan Respublikası ilə Böyük Britaniya arasında təhsil sahəsində əməkdaşlığın hazırkı vəziyyəti və gələcək inkişaf perspektivləri müzakirə edilib. Tərəflər həmçinin, Britaniya Şurasının dəstəyi ilə ölkəmizdə həyata keçirilən layihələr ətrafında fikir mübadiləsi aparıb.

Təhsil Nazirliyi ictimai açıqlığa xüsusi önəm verir

"Yüksəliş" müsabiqəsinin əyani mərhələsində daha bir imtahan

Bakı Şəhəri üzrə Təhsil İdarəsinin (BŞTI) müdiri Mehriban Vəliyeva Təhsil Nazirliyi yanında İctimai Şuranın üzvləri ilə görüşüb.

Görüşdə Təhsil nazirinin müşaviri Elnur Nəsimov, İctimai Şuranın sədri Şahlar Əsgərov və İctimai Şuranın üzvləri iştirak ediblər.

Görüşdə fevralın 1-dən başlayaraq ümumi təhsilin məktəbhazırlıq qrupları və ibtidai təhsil üzrə tədris prosesinin bərpası ilə bağlı təhsil müəssisələrində görülən işlərdən söhbət açılıb, distant təhsilin təşkili sahəsində əldə olunan təcrübə və qarşıda duran vəzifələr müzakirə olunub.

BŞTI-nin müdiri Mehriban Vəliyeva mövcud şəraitdə tədris prosesinin təşkili, 2021-ci ildə həyata keçirilməsi nəzərdə tutulan fəaliyyətlər barədə məlumat verib. Təhsilin keyfiyyətinin yüksəldilməsi, məktəblərin fəaliyyətində səmərəliliyin artırılması, məktəblərdə sağlam və yaradıcı mühitin təmin olunması üçün sistemli işin aparılması və təhsil müəssisələrinin idarəetmə məsələlərinə toxunan M.Vəliyeva təhsil sahəsində mühüm dəyişikliklərin olacağına inamını ifadə edib.

Təhsil İdarəsində İctimai Şura üzvləri ilə görüş

Təhsil Nazirliyi yanında İctimai Şuranın üzvləri təhsilin cəmiyyətdəki rolu, məktəb və müəllimin nüfuzu, təhsilçilərin fəaliyyətinin stimullaşdırılması, pedaqoji təhsildəki yeniliklərin müəllimlərə operativ ötürülməsi üçün məqsədyönlü təlimlərin təşkili, yeni yanaşmalarla təcrübənin sintezi, məktəb direktorları və müəllimlərin fəallığının artırılması, müasir qiymətləndirmə mexanizmlərinin tətbiqi, monitoringlərin hədəflərinin dəqiq müəyyənləşdirilməsi və digər müvafiq məsələlər üzrə təklif və tövsiyələrini səslandırılıb.

Müzakirələrdə qarşılıqlı əməkdaşlığın davam etdirilməsi qərarə alınıb.

Müzakirələrdə qarşılıqlı əməkdaşlığın davam etdirilməsi qərarə alınıb.

Müzakirələrdə qarşılıqlı əməkdaşlığın davam etdirilməsi qərarə alınıb.

Müəllim və şagirdlər ölkənin ən iri milli onlayn platforması olan "Virtual məktəb"də tədrisin keyfiyyətli təşkilini, interaktivliyini və fasiləsizliyini təmin edən imkanlardan faydalanmaqdadırlar.

2021-ci il yanvar ayı üzrə statistik göstəricilərə əsasən, platformada ev tapşırığı və qiymətləndirmə modulundan istifadə edənlər ümumilikdə 1014743, platformanı Azərbaycan

"Virtual məktəb" in imkanlarından geniş istifadə olunur

dilində istifadə edənlər 830159, dərslərdə rəqəmsal lövhədən istifadə edənlər 201771, e-poçt xidmətindən istifadə edənlər 343764, e-saxlanc xidmətindən istifadə edənlər isə 224459 nəfər təşkil edib. Bu dövr ərzində ofis

proqramları üzrə "Word" proqramından 132900, "Excel" proqramından 30627, "PowerPoint" proqramından isə 65233 nəfər istifadə edib.

Fevralın 2-də Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev “Azərbaycan 2030: sosial-iqtisadi inkişafın Milli Prioritetləri” sənədinin təsdiq olunması barədə sərəncam imzalayıb. Azərbaycanın təhsil sisteminin nümayəndələri kimi, “STEAM Azərbaycan” yenilikçi hərəkatının bütün hazırkı və gələcək iştirakçıları fəxrlə və sevinclə təkcə ölkəmiz üçün deyil, bütün dünya üçün belə çətin və həlledici məqamda Azərbaycan Prezidenti tərəfindən qəbul olunmuş həyati əhəmiyyətli və humanist qərarların həyata keçirilməsində təhsilin və “STEAM Azərbaycan” layihəsinin rolunu və əhəmiyyətini dərk edirlər.

“STEAM Azərbaycan”: Azərbaycanın 2030-cu ilə qədər inkişaf prioritetləri işığında

Belə bir çətin dövrdə Azərbaycanın sağlam və xoşbəxt inkişafı üçün bu yenilikçi və əsaslı proseslərin bir hissəsi olmaq bizi nöinki ölkəmiz üçün qürurlandırır, həm də şərəf və böyük məsuliyyət hissi aşılayır. Vaxtında düzgün və vacib qərarlar qəbul etmək, təhsil nümayəndələri olaraq bizə bu hərəkatın bir hissəsi olmağımız üçün fürsət və şərait yaratmaq insanlığın və humanizmin ən yüksək təzahürüdür.

Azərbaycan Prezidenti tərəfindən müəyyən edilmiş inkişaf prioritetləri işığında STEAM təhsilin Azərbaycan

təhsil sisteminə vaxtında tətbiqini minnətdarlıq hissi ilə dərk edirik.

STEAM təhsilinin əsasını təhsilçilərin yaşadığı cəmiyyətin gerçək problemlərini həll edərək lazımı bilik, sənətkar və bacarıqlara yiyələnməsi təşkil edir.

Beləliklə, erkən yaşdan başlayaraq uşaqlarımız məktəbdə yalnız gələcəkdə faydalı olacaq bilik əldə etməyəcəklər, həm də artıq məktəbli partasından dünyanı və cəmiyyəti başa düşmək, bu və ya digər problemin səbəbini tanımaq, həll etmək yollarını necə axtarmağı öyrənəcəklər.

Və ən əsası, STEAM təhsili şagirdlərin özləri tərəfindən ortaya qoyulan və ya kəşf edilən, real problemləri həll etmək yolu ilə öyrənmədir, bu yanaşma ilə onlara lazım olacaq biliklər şüurlu, motivasiya ediləcək və qısa müddətli bir tədqimat deyil, möhkəm bilik bazası yaradacaqdır.

Və çox vacibdir ki, bu yanaşma ilə gələcək peşəni, ictimai həyatda rolunu seçməklər onlar üçün şüurlu və

könüllü seçim məsələsinə çevriləcəkdir.

2019-2020-ci tədris ilinin əvvəlindən STEAM təhsilin (təbiət elmləri, texnologiya, mühəndislik, incəsənət və riyaziyyatın integrativ öyrənilməsi) Azərbaycan təhsil sisteminə tətbiqinə başlanılmışdır. STEAM təhsil bir sıra inkişaf etmiş ölkələrin təhsil sisteminə mühüm yer tutur. Təhsil Nazirliyi tərəfindən həyata keçirilən layihə 21-ci əsrin əsas bacarıqlarını - yaradıcı düşüncə, əməkdaşlıq bacarıqlarını inkişaf etdirməyə, müxtəlif proqramlaşdırma dillərinin öyrənilməsi və tətbiqi hesabına innovativ texnologiyalardan istifadə etmək qabiliyyətini inkişaf etdirməyə yönəlib, sahibkarlıq düşüncəsinin inkişafına da töhfə verir.

Biz həm beynəlxalq əməkdaşlığımız çərçivəsində, həm də təhsilçilərin gələcək peşəkar inkişafı, onların həyat yollarını müəyyənləşdirmək üçün hazırladığımız STEAM-təhsil proqramının aktuallığına çox diqqətlə yanaşıq.

Mərkəzində “STEAM Azerbaijan” layihəsi çərçivəsində təlimlər keçirilib. Təlimlərdə 42 məktəbdən 104 müəllim iştirak edib. Təlimlər zamanı Layihə Əsaslı Öyrənmə (PBL), Mikrobot, 3D Cad Modelləşdirmə modulları tədris olunub.

2019-cu ilin oktyabrında ilk dəfə olaraq 6000-dən çox şagird əhatə edilməklə məktəblərdə STEAM-in tədrisinə start verilib. İlk mərhələdə STEAM layihəsinin tətbiq edildiyi ümumtəhsil məktəbləri Təhsil Nazirliyi tərəfindən 3D printer, robot texnologiyalar və digər zəruri təlim avadanlıqları ilə təmin edilib. STEAM təhsilinin tədrisi məqsədilə 34 məktəbdən 104 müəllim peşəkar heyət tərəfindən keçirilən təlimlərdə iştirak edib. Layihə ilə əlaqədar nazirlik tərəfindən steam.edu.az portalı da istifadəyə verilib. 2020-ci ildən regionların da plana uyğun şəkildə STEAM layihəsinə qoşulması həyata keçirilir.

Əgər ötən tədris ilində layihə yalnız Bakı şəhəri üzrə 42 məktəbi əhatə edirdisə, 2020-2021-ci tədris ilindən STEAM layihəsi Bakı şəhəri ilə yanaşı Azərbaycanın müxtəlif bölgələrində - Gəncə, Şirvan, Qax, Qəbələ, Sumqayıt, Lənkəranda reallaşdırılacaq. Biləsuvar, Quba, Mingəçevir, Şamaxı, Zaqatala və digər rayonlar da daxil olmaqla ölkənin 45 regionunun 147 məktəbində, eyni zamanda 8 kənd məktəbindən 25000 şagird layihənin iştirakçıları olacaqlar.

2020-ci il aprelin 6-da Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Sumqayıt Kimya Sənaye Parkında “Bakı Tekstil Fabriki” MMC tərəfindən yaradılan tibbi maska istehsal müəssisəsinin açılışında iştirak ediblər. Dövlətimizin başçısına və birinci xanıma “STEAM Azərbaycan” layihəsi barədə məlumat verilib. Layihə çərçivəsində koronavirusdan qorunmaq üçün tibbi heyətin istifadəsi məqsədilə 3D printerlərlə çap olunan “üz siperi” maskası və bir çox tibbi cihaz və avadanlıqların müxtəlif

detallarının sınaq istehsalına başlanılıb.

Fevralın 1-də isə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Abşeron rayonunun Xırdalan şəhərində 3 saylı texniki-təbiət fənləri təmayüllü məktəb-liseydə yaradılan şəraitlə tanış olublar.

Ölkə rəhbərliyinin diqqət və qayğısının nəticəsidir ki, 3 saylı texniki-təbiət fənləri təmayüllü məktəb-lisey ölkədə sayca 3-cü, Abşeronda isə birinci tədris müəssisəsidir ki, 6-11 yaşlı şagirdlər də daxil olmaqla, STEAM təhsil metodunun tətbiqinə başlanılır.

Fəaliyyət planına uyğun olaraq növbəti 2021-2022-ci tədris ilindən etibarən layihənin əhatə dairəsinin genişləndirilməsi nəzərdə tutulub. Belə ki, ötən tədris ilinin VI sinif proqramına “STEAM-a giriş”, “Rəqəmsal incəsənət”, “Tinkercad və 3D çap”, müxtəlif mühəndis modulları (Mexanika, Ekologiya, Elektrotexnika), birplatalı mini-kompüterlərdə kodlaşdırma (Micro: bit) kimi modullar daxildir. Bu tədris ilində modul-3-D-qələm əlavə olunub.

Hazırda VII siniflər üçün “Aerokosmik texnologiyalar” - pilotsuz uçuş aparatları (PUA), “Lazer kəsmə” - CNC dəzgahlarını da əhatə edən bir proqram hazırlanmışdır. Bundan əlavə, Biotexnologiya, Nanotexnologiya modulları hazırlanaraq proqrama əlavə olunub.

VIII siniflər üçün STEAM proqramının hazırlanması da layihənin inkişafının prioritetlərindən biridir. Layihənin genişləndirilməsi cəmiyyətin müasir tələblərinə uyğun olaraq yeni yaradıcı nəslin formalaşmasına kömək edəcək. Növbəti tədris ilinin məqsədlərindən biri məktəblər və şagirdlər, layihə iştirakçıları üçün vahid elektron platforma yaratmaqdır. Bir sıra məktəblərin beynəlxalq STEAM şəbəkələrə qoşulması planlaşdırılır. Müxtəlif yaş qruplarından (STEAM Kids, Junior, Senior) olan şagirdlərin istifadə etmələri üçün STEAM mərkəzləri yaradılır.

STEAM-la tam irəli

Qlobal çağırışlar dünyanın milli təhsil sistemləri qarşısında təxirəsalınmaz vəzifələr qoyur. İlk növbədə, XXI əsrin müasir bilik və bacarıqlarına, tədqiqatçılıq səriştələrinə əsaslanan təlim texnologiyalarının tətbiqi mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Dünyanın bir sıra ölkələrində integrativ təlim təcrübəsi əsasında yaradılmış Beynəlxalq STEAM məktəblərinin rolu və əhəmiyyəti artmaqdadır.

Beynəlxalq STEAM məktəblərinin təcrübəsindən

əməkdaşlıq qabiliyyəti – STEAM mərkəzinin mühüm komponentləridir. İbtidai məktəbin şagirdləri özünəməxsus "yaradıcılıq məkanı"nda interaktiv dərslərdən faydalanırlar ki, bu da şagirdlərin düşüncələrini həyata keçirmələrinə və real dünyanın problemlərini həll etmələrinə imkan verir. Məsələn, riyazi bacarıqlar emalatxanada bina modelinin layihələndirilməsi və ölçülməsində tətbiq olunur, hava şəraitinin öyrənilməsi isə işlənmiş su şüşələrindən yağış sensorlarının yaradılması ilə həyata keçirilir.

Məktəbin orta və yuxarı siniflərində layihələndirmə texnologiyası laboratoriyaları şagirdləri birlikdə təhsil almağa, yaratmağa və yenilikləri tətbiq etməyə təşviq edir. Nəticələr düşüncə strategiyalarının hazırlanmasında, tələbələrin informasiyanın təhlili, giriş məlumatlarının ümumiləşdirilməsi və tədrisin düzgün təhlilində fənlərarası təlimin səmərəliliyini göstərir.

Kanada. Torontoda yerləşən STEAM əsaslı York Məktəbi, təhsilə mütərəqqi yanaşır və bütün məktəb miqyasında yeniliklərə sadıqdır. Mərkəzin kommunikasiya və marketing üzrə mütəxəssisi Antoni Vestenberq deyir: "Biz müəllimlərə və şagirdlərə onları fərqli düşünməyə, inamla araşdırmağa və bacarıqla uyğunlaşdırmağa ruhlandırıcı yaradıcılıq mədəniyyətini təklif edirik. Bu yanaşma o deməkdir ki, biz daim təhsilimizi yaxşılaşdıracaq texnoloji imkanlar axtarıq". Tədris, texnologiya və innovasiya şöbəsinin rəhbərliyi altında məktəb daim müasir texnoloji imkanlara uyğunlaşır, yeni təşəbbüs və proqramlarla reaksiya verir. STEAM məktəb mütəmadi olaraq cəmiyyətin ehtiyaclarını qiymətləndirir, hər il hədəflərini və düşüncələrinin düzgün qurulması prosesində iştirak edir.

"York School" məktəbinin "Wellness" komandası və tədris, texnologiya və innovasiya şöbəsi sosial şəbəkələrdə uşaqlarla bağlı risk amillərini aradan qaldırmaq üçün vətəndaşlıq resursları yaradıb. Vestenberq əlavə edir: "Biz sosial şəbəkələr vasitəsilə cəmiyyətin inkişafı üçün bir çox gözəl imkanlar görürük və bacardığımız zaman onları siniflərimizə daxil edirik, biz də zəmanət veririk ki, şagirdlər internetdə olmaları ilə bağlı məsuliyyəti kiçik yaşlardan başa düşürlər".

Bu, beynəlxalq məktəbin təklif etdiyi maraqlı təşəbbüslərdən bəziləridir. Övladları bu məktəblərdə təhsil alan

uşaqların ailələri də əmin ola bilərlər ki, beynəlxalq məktəblər şagirdlərə qlobal imkanlar verməklə STEAM təhsilinə investisiya qoymağın zəruriliyini dərk edirlər.

ABŞ. Çıxaqda yerləşən Britaniya Beynəlxalq Məktəbi STEAM hərəkatının ilk tərəfdarlarından biridir. Məktəb həmçinin Massachusetts Texnologiya İnstitutu (MIT) ilə əməkdaşlıq edir və bu nüfuzlu ali təhsil müəssisəsinin malik olduğu innovasiyaları və tədris mədəniyyətini özə ehtiva etməklə özünün STEAM tədrisini yaxşılaşdırmağa çalışır.

Mərkəzin STEAM rəhbəri Tom Collins qeyd edir ki, MIT kimi ali məktəblərin bakalavriat tələbələrini "qeyri-standart" düşüncə əksikliyindən şikayət etməsi zamanı STEAM-ın vacibliyi yaranır. Texnologiyadan istifadə etmək və ya mürəkkəb riyazi tapşırıqları yerinə yetirmək, elmi metoddan istifadə etmək və ya sadə məhsullar hazırlamaq insanın yaradıcılıq düşüncəsindən istifadə etməsi demək deyil. Yeniliklər insan təcrübəsindən doğulur, insan təcrübəsi isə sənətlə qarşılıqlı əlaqə vasitəsilə baş verir.

Hər yaz semestrində beynəlxalq məktəbin tələbələri problemlərin praktiki həlli mədəniyyətinə sahib olmaq üçün Massachusetts Texnologiya İnstitutuna gedirlər. Onlar institutun aparıcı alimləri ilə görüşür, emalatxanalarda tikinti və təcrübə aparır və gələcəklərini müəyyənləşdirəcək yeni kəşflər haqqında məlumat əldə edirlər. Massachusetts Texnologiya İnstitutuna baş çəkərkən keçirilən tədbirlər robotların yaradılmasından biomühəndislik və proqramlaşdırma qədr hər şey daxildir. Tələbələrin MIT-dən əlavə, Harvard Universitetinə baş çəkmək şansı da var ki, bu da onların bu nüfuzlu universitetlərdən birinin tələbə həyatına girmələri üçün imkan verir.

Oruc MUSTAFAYEV

Tədris prosesində tətbiq olunan interaktiv texnologiyalar və qabaqcıl IT infrastrukturunu tələbələrə həm indi, həm də gələcəkdə ideya, innovasiya və yaradıcılığı stimullaşdırmaq üçün hazırlanmış tədris mühiti təqdim edir.

Tənqidi düşüncə, problemlərin həlli və konstruktiv əməkdaşlıq qabiliyyəti - STEAM mərkəzinin mühüm komponentləridir. İbtidai məktəbin şagirdləri özünəməxsus "yaradıcılıq məkanı"nda interaktiv dərslərdən faydalanırlar ki, bu da şagirdlərin düşüncələrini həyata keçirmələrinə və real dünyanın problemlərini həll etmələrinə imkan verir.

Hər yaz semestrində beynəlxalq məktəbin tələbələri problemlərin praktiki həlli mədəniyyətinə sahib olmaq üçün Massachusetts Texnologiya İnstitutuna gedirlər. Onlar institutun aparıcı alimləri ilə görüşür, emalatxanalarda tikinti və təcrübə aparır və gələcəklərini müəyyənləşdirəcək yeni kəşflər haqqında məlumat əldə edirlər.

Bu yazımız da bir neçə ölkədə fəaliyyət göstərən Beynəlxalq STEAM məktəbləri barədədir. Bu məktəblər əmək bazarının problemləri həll etmə və yaradıcılıq bacarıqlarına sahib olan işçilərə olan tələbatını necə ödəyir, eləcə də yeni məzunların texnologiya və innovasiyaya artan marağını təmin etmək üçün təhsilçilərin STEAM-a necə cəlb edər?

Aparılmış beynəlxalq tədqiqatların nəticələrinə əsasən, STEAM-ın bir çox məzunları ənənəvi mühəndis rollarından kənara çıxıb innovativ, texnoloji yönümlü şirkətlərə keçirlər. Dördüncü Sənaye İnkilabı dövründə robototexnika və süni intellektin (AI) inkişafı ilə STEAM beynəlxalq təhsildə möhkəm yer tutmağa başlayıb. Təbii elmləri ilə yanaşı inçəsənəti də birləşdirən STEAM çox populyar bir global biznesə çevrilib. Dünyanın ən qabaqcıl STEAM mərkəzlərində tədris necə qurulub?

Malayziya. Ölkənin paytaxt şəhəri Kuala Lumpurda yerləşən Beynəlxalq Mərkəzin (ISKL) yeni intellektual kampusunda yaradılmış STEAM Məktəbdə tədris mühiti təhsil sahəsində son dünya nailiyyətləri və tədqiqatları nəzərə alınmaqla formalaşdırılıb. 2016-cı ildə yaradılmış 26 akr əraziyə malik kampus STEAM tələbə və

müəllimlərinin əməkdaşlığı üçün böyük imkanlar yaradır ki, bu da səmərəli təhsilin açarıdır. Kampus qarşılıqlı əlaqəni dəstəkləmək və stimullaşdırmaq, çevikliyi təmin edən, ideyalara ruhlandırıcı, əməkdaşlıq üçün imkanlar yaradan tədris məkanı kimi hazırlanıb. Birgə işləmək üçün yaradıcılıq sahələri, iş yerləri və təhsil sahəsinə aid ümumi məkanlar məktəb dizaynının, eləcə də tədris proqramının ayrılmaz hissəsidir.

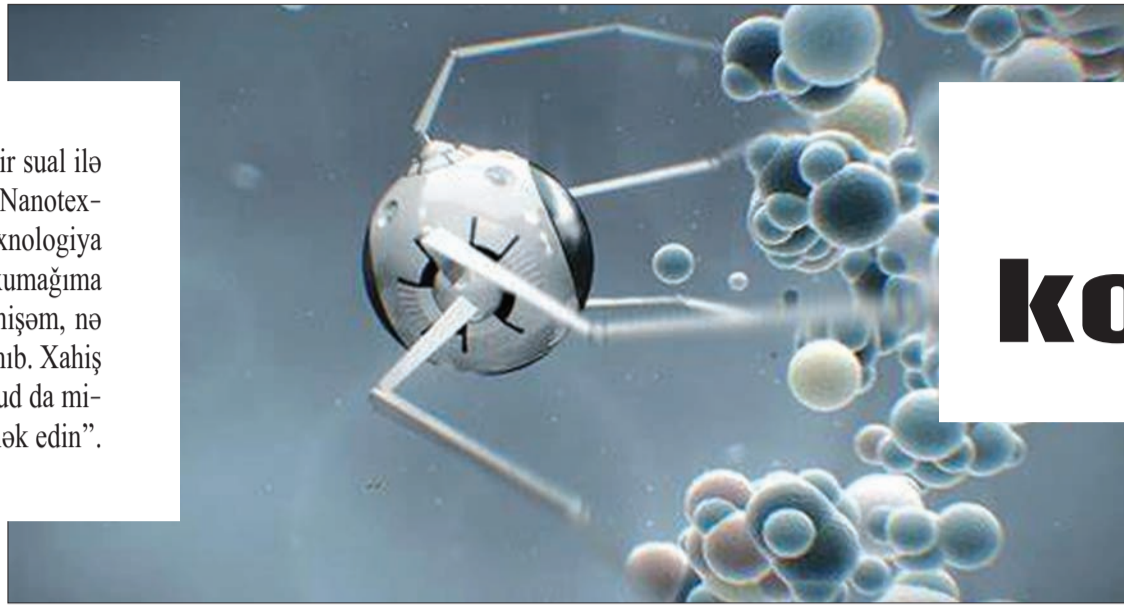
Tədris prosesində tətbiq olunan interaktiv texnologiyalar və qabaqcıl IT infrastrukturunu tələbələrə həm indi, həm də gələcəkdə ideya, innovasiya və yaradıcılığı stimullaşdırmaq üçün hazırlanmış tədris mühiti təqdim edir.

Təhsil ocağı Malayziyada dayanıqlı dizayn üçün platin ekoloji tikinti indeksi (GBI) alan ilk məktəbdir. Ekoloji təhsil tədris proqramına daxil edilib və yeni kampus tələbələr üçün praktik tədris təcrübəsi əldə edə biləcəyi şəkildə dizayn olunub. Məsələn, binanın idarəetmə sisteminin elementləri məktəbin real vaxtda resurs istehlakını göstərmək üçün təlim vasitəsi kimi çıxış edir ki, bu da şagirdləri enerjiyə qənaət yollarını axtarmağa sövq edir.

Tənqidi düşüncə, problemlərin həlli və konstruktiv

Tələbələrimdən biri belə bir sual ilə mənə müraciət etmişdi: “Nanotexnologiya nədir? Nanotexnologiya elmi haqqında bir neçə məqalə oxumağıma baxmayaraq, bunu nə başa düşə bilməmişəm, nə də bu elm haqqında təsəvvürüm yaranıb. Xahiş edirəm bunu daha sadə dil ilə və yaxud da miflərə izah edin. Rica edirəm, kömək edin”.

Niyə kodlaşma?

Demək olar ki, hər sahədə texnologiyamızın dominantlıq etdiyi bir dövrdə yaşayırıq. Yaşadığımız yerdən və ya gördüyünüz işlərdən asılı olmayaraq, çox yerlərdə, məsələn, İnternet, ağıllı evlər, ağıllı avtomobil, ağıllı şəhərlər və s. istifadə edərək kompüterlər, smartfonlar və ağıllı cihazlardan yararlanmağı öyrənə bilərsiniz.

Bu cihazlar internetə bağlanaraq digərləri ilə məlumat mübadiləsi qurur, kommunikasiya, bankçılıq, səhiyyə, onlayn əməliyyatlar və digər sahələrdən daha yaxşı istifadə üçün geniş imkanlar yaradır. İnsanların texnoloji qurğulardan daha çox istifadə etdiklərini nəzərə alsaq, kodlaşma oxumaq və yazmaq kimi vacib və tələb olunan bir bacarığa çevrilir. Kodlaşmanı bilmək lazımlı bacarıq olacaq, çünki gələcək peşələrin tələbi məhz bu olacaq.

Otuz il bundan əvvəl Stiv Cobs tezliklə hamının kompüter proqramlaşdırılmasını öyrənəcəyini əvvəlcədən söyləmişdi, çünki bu, texnoloji dünyada necə düşüncəli olduqlarını öyrədir. Bill Qeyts də söyləmişdir: “Proqramı yazmağı öyrənmək sizin fikirlərinizi genişləndirir, daha yaxşı düşünməyə kömək edir, bütün sahələrdə faydalı olan şeylər haqqında yeni bir düşüncə tərzini yaradır”. İndi bu, həqiqətən də sübut olunur, proqramlaşdırma bacarıqları texnoloji bazarda iş əldə etmək üçün “olmazsa olmaz” bir bacarıqdır.

Kodlaşdırma əsasən kompüterimizdə məlumatların işlənməsində istifadə olunan kompüter dilidir. Bütün ağıllı cihazlar; mobil tətbiqlər, veb saytlar və istifadə etdiyimiz hər bir proqram təminatı kodlarla işləyir. Kompüterlər insan dilini anlamadığı üçün kodlaşma vacibdir. Kompüterlərin anladığı yeganə şey, kompüter dili və ya ikili koddur, belə ki, hərflər, rəqəmlər və simvolları təqdim edən sonsuz sıfır (0) və bir (1) birləşmələri ehtiva edir. Java, C++, JavaScript, Python və digər bu kimi kompüter dilləri, bizim ömrümüzü və təlimatlarımızı kompüterlərin anladığı ikili dilə tərcümə edən, onların anlayışını spesifik tapşırıqları yerinə yetirməsini təmin edən yüksək səviyyəli dillərdir. Proqram dillərindən istifadə etməklə, biz təlimat yazarkən kompüterlərə nə etməli olduqlarını söyləyirik.

Daha çox şirkətlərin, sənayə və biznes sahələrinin texnologiyadan istifadəsinə nəzərə alsaq görərik ki, kodlaşma vacib bacarığa çevrilir və yalnız texniki deyil, bütün peşələr üçün kodlaşma bacarığı tələbatı sürətlə artır. ABŞ dövlətinin hesabatına görə, bazarda işin 75%-i kodlaşma bacarıqlarını tələb edir. Kompüter elmləri ilə əlaqəli olan süni intellekt, maşın öyrənmə, böyük həcmli data analizi, robotik və şəbəkə təhlükəsizliyi olan sahələr yüksək ödəniş bacarıqlarının 62%-ni təşkil edir. Lakin bu vəzifələrin yalnız 18%-i kompüter elmləri dərəcəsinə tələb edir. Bu, onu göstərir ki, yaxşı kodlaşma bacarıqları olanlar texnologiyamızın idarə etdiyi bazarda çox yaxşı bir iş əldə edə biləcəklər.

Nə öyrəndiyinizdən və ya harada yaşadığınızdan asılı olmayaraq kodlaşmanı öyrənmək yaxşı bir qərar. Gələcəkdə əksər iş yerlərində bir sıra kompüter bilikləri və kodlaşma bacarıqları tələb olunacaq. Hesab edirəm ki, bütün məktəblilər kodlaşmanı öyrənəcəklər, çünki kompüter elmləri bilikləri onların gələcəkləri üçün həyatı vacibdir. Əgər siz təhsilinizi biznes və maliyyə istiqamətində alırsınızsa, ən azı bir proqramlaşdırma dilini öyrənməlisiniz, çünki Biznesin Analizi, Maliyyə Analizi və Məlumat Analizi kimi biznes sahələrində işlərin əksəriyyəti - məlumatların təhlili, biznes və maliyyə problemlərini həll etmək üçün proqramlaşdırma bacarıqlarına ehtiyac duyulur.

Böyük bir maliyyə şirkətinin baş meneceri mənə bütün gələcək maliyyə işlərinin kompüter işi olduğunu söylədi. Əlbəttə ki, mühəndislik də tədqiqat aparmaq, problemi həll etmək və ya yeni məhsullar hazırlamaq üçün proqramlaşdırma bacarıqlarından istifadə edirlər. Hətta rəssam, memar və dizaynerlər də 3D modelləşdirmə, binaların və şəhərlərin layihələşdirilməsi, qrafika və digər kompüter texnologiyaları ilə işləyərək proqramlaşdırma bacarıqlarına ehtiyac duyurlar.

Hesab edirəm ki, kodlaşdırma “Gələcəyin olmazsa olmaz bacarığı”dır. Əgər məktəbdə bunu öyrənməyirsinizsə, başqa yerlərdə müraciət edərkən öyrənməlisiniz. Bu YouTube, onlayn dərslər, MOOCs ola bilər.

NANOTEXNOLOGIYA

Con Vu,
Karnegi Mellon Universitetinin professoru

STEM

Ən yaxşı iş imkanlarına sahib olacaq gənclərin arasında olmaq istəyirsinizsə təhsilinizi bu model üzrə qurmalısınız

Cavabım: Sadə dil ilə ifadə etsək, nanotexnologiya molekulyar miqyasda funksional sistem mühəndisliyidir. Nano-mütəxəssislər mikroskopik cihazların hazırlanması üçün çox kiçikmiqyaslı (ölçülü) materiallar ilə işləyirlər. Nano nəyinsə milyardda biri deməkdir. Millimetri olan bit xəçəşə baxın. İndi isə bir millimetri milyon hissəyə bölün. Bu nanotexnologiya dünyasıdır.

Məsələn: Bu tədqiqatın bir sahəsi Nano-borulardır: hüceyrələrə müxtəlif elementlərin transportasiyası üçün istifadə olunan mikroskopik borular. Elm adamları Nano-boruların köməyi ilə bəzəşə xəçəşə hüceyrələrinin içərisinə, digər sağlamlı hüceyrələrə toxunmamaq şərti ilə dərman yeridə bilərlər. Bu zaman xəçəşə hüceyrələri dağidılır, sağlamlı hüceyrələr isə toxunulmamış qalır. Digər sahə olan Nano-robotlar vasitəsilə çox kiçik robotlar insanın qanına yerləşdirilir ki, orada olan xəçəşə hüceyrələrini axtarıb taparaq, onları məhv etsin. Gələcək bir neçə ildə həkimlə xəçəşəliyinizin müayinəsi üçün gedəcəksiniz. Həkim sizin qan kütlənizə çox kiçik bir robotu inyeksiya vasitəsi ilə yerləşdirəcək. Robot sizin xəçəşəlik səbəbini aşkar edir, bədəninizi müvafiq hissəsinə ötürülür və zədələnmiş hissəni dərman dozası ilə təmin edir. Sözsüz ki, robot elə kiçik olmalıdır ki, insan bədəninə hərəkət edə, dərman dozasını daşıya bilsin. Bundan sonra isə, robot həm də sizin bədəninizi tərk etmə yolunu tapmalıdır. Bu uydurma yox, artıq bir neçə laboratoriyalarda araşdırılan bir işdir. Bu gün sizin həzm sisteminizdə səyahət edən, bədəninizi içərisində şəkillər çəkən və həkimin daxili həzm sisteminizi yoxlaması üçün bu şəkilləri kabelsiz onun kompüterinə göndərə bilən robotlar mövcuddur. Kamera həbləri artıq bir neçə xəçəşəxanalarda məşhurlaşmışdır və siz də tezliklə onu bir çox məkənlərdə görə bilərsiniz.

İndi yüksək texnologiyalar dedikdə 3 əsas texnologiya nəzərdə tutulur: İnformasiya, Bio və Nano. Cəmiyyətdə daha çox faydalı olmaq, yüksək səviyyədə xidmət etmək üçün bu üç texnologiya adətən birlikdə çalışır. Yüksək texnologiyada baş verən hər bir növbəti yenilikdən yararlanmaq üçün biz şagirdlərimizə Elm, Texnologiya, Mühəndislik və Riyaziyyat (STEM) disiplinlərinə yiyələnmələrini təmin edib, texnoloji cəhətdən dəyişən və inkişaf edən dünyada öz yerlərini tutmalarına köməklik göstərməyə çalışırıq. Bu, o deməkdir ki, bütün tədris proqramları, ibtidai siniflərdən başlayaraq STEM təhsilinə çevrilməlidir. İnsanların çoxu fərdi kompüter və ağıllı telefonların istifadəsini informasiya texnologiyasının bəxş etdiyi vacib amil kimi anladır, lakin bu, hələ bir başlanğıcdır. Tədqiqat laboratoriyalarında bir çox araşdırılan, amma kommersiyalaşdırılmayan texnoloji yeniliklər var. Belə bir sual yaranır: “Bu inkişaf etməkdə olan texnoloji yeniliklərə məhəl qoymadan həyatımıza davam etsək, nə baş verəcək?” Kimsə iddia etmişdi ki, informasiya texnologiyası trilyon dollarlıq biznesdirsə, onda biotexnologiya on trilyon dollar, nanotexnologiya isə yüz trilyon dollarlıq biznes olacaq. İnformasiya texnologiyası sahəsi milyonlar yaratdığı halda, biotexnologiya və nanotexnologiya trilyonlar meydana gətirəcək.

Yüksək texnologiya sahələri STEM sahəsində çalışa bilən mütəxəssislər tələb edir, məhz ona görə də gələcək illərdə yaranacaq tələbə uyğun olaraq, bu bacarıqların inkişafı vacibdir. Bu sahədə karyera quran gənclər ən yaxşı iş imkanlarına sahib olacaq. Siz də bu gənclərin arasında olmaq istəyirsinizsə, tədricən artan tələb, təklif və imkanları qarşılamaq üçün təhsilinizi STEM üzrə qurmalısınız.

P.S. Tərcüməçidən: Nanotexnologiya atom və molekulyar miqyasda “aşyaların” - ümumiyyətlə, material və cihazların yaradılması ilə əlaqəli bir tədqiqat və innovasiya sahəsidir. Bir nanometr bir metrin milyardda birinə bərabərdir: bir hidrogen atomunun diametrisinin on qatı. Bir insanın saçının diametri orta hesabla 80.000 nanometrdir. Belə ölçü miqyasında fizika və kimyanın adı qaydaları artıq tətbiq edilmişdir. Məsələn, materialların rəngləri, möhkəmliyi, keçiriciliyi və reaktivliyi kimi xüsusiyyətlər nanomiqyasda əhəmiyyətli dərəcədə fərqlənə bilər. Karbon “nanoborular” poladdan 100 qat daha möhkəm, lakin altı dəfə yüngüldür.

Nanotexnologiya enerji istehlakının səmərəliliyini artırmaq, ətraf mühitin təmizlənməsində kömək etmək və geniş sağlamlıq problemlərini həll etmək potensialına sahibdir. İstehsal xərclərini nəzərə alaraq dərəcədə azaldaraq, məhsuldarlığı əhəmiyyətli şəkildə artırma biləcəyi deyilir. Nanotexnologiya məhsulları daha kiçik, ucuz, yüngül, lakin daha funksional olacaq və istehsal üçün daha az enerji və daha az xammal tələb edəcək.

İnkişaf etməkdə olan dünyada Braziliya, Çili, Çin, Hindistan, Filippin, Cənubi Koreya, Cənubi Afrika və Taylandda dövlət tərəfindən maliyyələşdirilən proqramlar və tədqiqat institutları yaradılaraq nanotexnologiya sahəsinə diqqət ayırılmışdır. Toronto Universitetinin “Joint Centre for Bioethics” elm mərkəzinin tədqiqatçıları bu ölkələri “öndə gedənlər” (Çin, Cənubi Koreya, Hindistan) və “ortada olan” oyunçular (Tailand, Filippin, Cənubi Afrika, Braziliya, Çili) kimi təsnif etmişlər. Bundan əlavə, Argentina və Meksika “yuxarıda olanlar və gələnlər” adlandırılaraq: nanotexnologiyayı öyrənən tədqiqat qrupları təşkil etsələr də, hökumətləri hələ də bu sahəyə xüsusi maliyyə ayırmamışdır.

Aytən HÜSEYNOVA,
İngilis dilindən tərcümə: Hədəf STEM Liseyinin ingilis dili müəllimi

Qarabağ gündəliyi

Qəhrəman müəllim

Oruc Əhmədov:
"6 yaralı ilə şəhid vermədən, düşməni məhv edib kəndi azad etdik"

Vətən müharibəsinin növbəti qəhrəmanı Quba rayonunun dəniz səviyyəsindən 1700-1800 metr yüksəklikdə yerləşən Əlik kəndindəki ümumi orta məktəbin coğrafiya müəllimidir: Oruc İsmət oğlu Əhmədov. Təhsil sistemində qısa müddətdə yaxşı müəllim kimi tanınıb. Peşəkarlığı və şəxsi keyfiyyətləri ilə diqqəti cəlb edib. 2019-cu ildən karyera pilləsində də yüksəlməyə başlayıb.

Kəndin gənc direktoru

Bunun üçün ona 2019-2020-ci tədris ilindən bir şans verilib. Əlik kənd ümumi orta məktəbinin direktoru vəzifəsinin icrası müfəqqəti olaraq ona tapşırılıb. Rəhbərlik etdiyi məktəb şəhid Rəhman Mançarovun adını daşıyır. 40-50 şagirdə 12 nəfər müəllimlə sət qış, çətin şərait, bəzən 1 metrədək yağan qara rəgəmən təhsil verməyə çalışır. Şagirdlərinə, sadəcə kitabı və coğrafiyanı yox, həm də şahmatı sevdinir. Dediynə görə, şagirdləri çox istedadlıdır. Hər birinin xüsusi bacarığı var. Onların toxuduqları xalça və corablardan, taxtadan düzəldikləri əşyalardan ibarət güşə belə yaradıblar. Məktəb ərazisində şagirdləri ilə ağac ekməyə başlayıb. Sonradan bu iş o qədər genişləniş ki, indi kənddəki hər evdə onların əkdüyü ağac var.

Hərb meydanına doğru addım-addım

Oruc müəllim gənc direktorlardandır. Cəmi 30 yaş var. 1991-ci ildə Quba rayonunda doğulub. İşlədiyi Əlik kəndindən 50 kilometrədək aralıdakı Bağbanlı qəsəbəsində. Qəsəbədəki Rövşən Müəllimov adına tam orta məktəbə gedib. Vətəni, milliyətini, kimliyini məktəbdə öyrənib, soykökünü orada tanıyıb. Sonra Gəncə Dövlət Universitetində coğrafiya müəllimliyi ixtisasına yiyələndi. 2013-cü ildə universiteti bitirən kimi hərbi xidmətə yollanıb. Bugünkü kimi yadımdadır həmin ilin iyul ayının 12-də hərbi xidmətə yollanmağı. Deyir ki, Bakıdakı hərbi hissədə biraylıq xidmətdən sonra Silahlı Qüvvələrin Təlim-Tədris Mərkəzində zabitlik kursuna imtahan verib və qəbul olunub: "Çox həvəslə oxudum kursu. Müvəffəqiyyətlə bitirib leytenant hərbi rütbəsini aldım və təyinatla Tərtər rayonunda xidmətə başladım".

Vətəni müdafiə etmək, sərhədlərinin hər qarışına sahib çıxmaq istəyi ilə cəmi 3 ay ehtiyat taborda qalıb. Sonra öz istəyi ilə xidmətini Tərtər rayonu istiqamətində ön xətt postlarından birində davam etdirib. 2015-ci ildə hərbi xidmətini başa vurub və ehtiyata buraxılıb.

Ürəyi "Aprel döyüşçüləri" ilə bir döyüdü

Aprel döyüşləri başlayanda ürəyi qaynar nöqtələrdə atıb. Dəfələrlə Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinə müraciət edərək döyüşlərə qatılmaq istəyini bildirib. Ancaq

müsbət cavab almayıb. O da başqa yola əl atıb: "Hərbi xidmət keçdiyim bölmə ilə mütəmadi əlaqə saxlayırdım. Fiziki cəhətdən yanlarında ola bilmədim, heç olmasa, mənə olum dedim. Tez-tez danışıb ürəyimin onların yanında olduğunu bildirirdim".

Bu dəfə Vətən özü çağırırdı

2020-ci ildə yeni tədris ili COVID-19 həyəcanı ilə başlamışdı. Məktəblərin açılmasıyla şagirdlərinin sağlığını təhlükəyə atmadan təhsil hüququnu necə təmin edəcəyini düşündüyü bir vaxtda Oruc müəllim də çağırış alıb. Canla-başla vətənin bu çağırışına hay verib və Cəbrayıldan başlayan yolu Füzuli, Xocavənd, Hadrut qəsəbəsində uzanıb. Döyüşdən-döyüşə, qələbədən-qələbəyə

atılıb ta oktyabrın 13-nə qədər. Hadrut yaxınlığındakı Pırəhmədli kəndində yaranması ilə döyüşə ara verib.

Mərmii o qədr yaxından keçdi ki...

Yaralandığı o döyüşdən danışarkən yenə həyəcanlanır. Ancaq düşdüyü hər çətin vəziyyətdə yenə şansı ona yar olub, cəmi bir neçə millimetr məsafə ilə ayırılıb onu ölümdən: "Yüksək rütbəli zabit heyəti ilə növbəti döyüş əməliyyatını yerinə yetirmək üçün taktiki döyüş planı tərtib etməli idik. Əraziyə baxış keçdikdən sonra döyüşün əməliyyat planını hazırladıq. Plana görə, rəhbərlik etdiyim bölmə mərkəzdən həmlə edəcək, digər iki bölmə sağdan və soldan bizə dəstək olacaqdı. Kənd çökəklikdə olduğundan mövqelərimiz düşmən qüvvələrinin yerləşdiyi

ərazi ilə müqayisədə aşağıda idi. Düşməni məhv etmək üçün işə mütləq kənddən keçməliydik. Bu coğrafi mövqə döyüşün bizim üçün asan olmayacağı göstərirdi. Sayımız da az idi, cəmi 17 nəfər. Kəndə rahat daxil olsaq da, orda şiddətli minamıyot atəsinə məruz qaldıq. Bir saatdan çox davam edən mərmii yağışı altında mövqeyimizi möhkəmləndirməyə çalışdıq. Eyni zamanda düşməne zərbə endirmək, bu atəşi susdurmaq üçün də tədbir görməliydik. İki hissəyə bölündük. Hücüm əsnasında bir snayper gülləsindən yan keçdim. Az qala boğazımdan dəyəcəkdi. Mərmii o qədr yaxından keçdi ki, onun istiliyini hiss etdim. Qarşımıza qoyduğumuz hədəfə az qüvvə ilə, özü də itkisiz nail olaraq əvvəlcədən təyin olunmuş yerə çata bildik".

Ancaq bu mövqə də təhlükəsiz deyil-

davam edən müalicəsi başlayıb: "Yaralandıqdan sonra məni Beyləqan Rayon Mərkəzi Xəstəxanasına gətirdilər. Orada 5 gün qaldım. Həmin vaxt döyüş xəttinə yaxın bütün rayon xəstəxanaları, o cümlədən Beyləqan Mərkəzi Xəstəxanası da hərbiyədirilmişdi. Buradakı müalicəmi yarımçıq qoyub döyüşə qayıtmaq istəyirdim. Ancaq buraxmadılar. Əksinə, məni Füzuli rayon Diaqnostika Mərkəzinə göndərdilər. Müalicəm 10 gün davam etdi. Nəhayət, 15 gün sonra sağalıb cəbhəyə qayıtdım".

Oruc müəllim də Hadruta çatanda yarımçıq qalan döyüş yoluna Xocavəndin Zoğalbulaq kəndindən davam edib. Böyük qələbədən sonra, ötən il dekabrın 31-də müvəqqəti çağırıldığı ordudan tərxis olunub".

Oruc müəllim "Döyüşlərdə, ümumilikdə, altı dəfə düşmən hədəfindən yayınmışam. Hərbi formamda qalan güllə dəşikləri mənə bu müharibədən qalan ən böyük xatirədir", - deyir. Döyüşdə tuş gəldiyi, ancaq yara almadan yayındığı həmin izlər ölümün saya bildiyi cəhədlərdir: "Bir dəfə güllə tapançama dəydi. Tapançamın dəstəyi dağlaraq tamamilə yarasız hala düşdü. Sonrakı döyüşlərdə güllə formamı müxtəlif yerlərdən deşərək keçmişdi".

Hər birimiz şəhid olmağa hazır idik

Qəhrəman müəllimimiz deyir ki, ətrafda uçaraq öz qurbanını axtaran mərmilər, qulaq batıran partlayış səsləri sonradan adlıdır: "Hər əməliyyatdan öncə bir-birimizlə halallaşırıdım. Döyüşdən əvvəl şəhid xəbərimizin çatdırılacağı yaxınlarımızın adını və telefon nömrəsini silahaşlarımıza verirdik. Şəhid olmaqdan heç kəs qorxmurdu. Hər birimiz buna hazır idik".

Şəhidliyə nə qədər hazır olsalar da, arxada qalanlar da onlar üçün vətən qədr əziz olanlardır, axı. Oruc müəllim də "Vətən" deyib yola çıxanda arxasında bir cüt göz qoymuşdu. O, ön cəbhədə vətənin sərhədlərini bərpa etməyə başla-

yanda arxa cəbhədə də gözləyənlərinin sayı artmışdı. Oruc müəllimi artıq iki cüt göz gözləyirdi: "Mən müharibədəyken övladım dünyaya gəldi. Bircə arzum vardı: övladımı bir dəfə də olsa, görüm. Ondan sonra şəhid olsam da, gözüm arxada qalmazdı".

Taleyin ona ən böyük mükafatı o oldu ki, gözü arxada qalmadı və evinə bir müharibə veterani, qəhrəman olaraq qayıdaraq ilk körpəsini bağrıma basıb gözlərindən öpə bildi. Müharibədəki qəhrəmanlığı da mükafatsız qalmadı. Dediynə görə, döyüşdən qayıtdıqdan sonra ona göndərilən siyahıda tam 6 medalı olduğu qeyd edilib. "İgirdiyə görə", "Cəsur döyüşçü", "Füzulinin azadlığı uğrunda", "Cəbrayılın azadlığı uğrunda", "Xocavəndin azadlığı uğrunda" və "Müharibə iştirakçısı" medallarının sahibidir.

Yeni POLADlar yetişir

Qəhrəman atanın qəhrəman adı daşıyan oğlu. Hələ çox balacadı. Atasının keçdiyi qəhrəmanlıq yolundan xəbərsiz böyüyür. Hələ daşdığı adın məsuliyyətini, ağırlığını da hiss etmir.

"Milli Qəhrəmanımız Polad Həşimovun şərifinə övladına Polad adını vermişəm" - deyən atanın gözlərindəki atəş dünyaya yenidən gələn balasının necə yetişdiriləcəyi barədə indidən qəti fikir yürütməyə tam imkan verir. Əslində, Polad yaşatmaq, ona olan ehtiramını göstərmək üçün verib o adı körpəsinə. Amma həm də o ümidlə ki, oğlu da adını daşdığı general kimi qəhrəman olsun. Əməlləri ilə könuüllərdə taxt qursun. Bu istəyin reallaşacağına gəlincə. Ailədə qəhrəmanlıq nağılları yox, xatirələri dinləyən bir oğulun qəhrəman olacağına nə şübhə?!

Elə Əlik kənd məktəbinin divarları, sinif otaqları, gənc direktorunun gözlərindəki işıq, ürəyindəki vətən eşqi də təhsil ocağında yetişən nəslin general Polad Həşimovun davamçıları olacağına şübhə yeri qoymur.

Ruhiyyə DAŞSALAHLI

Müasirləşən kənd məktəbi

Gəgiran kənd tam orta məktəbi yeni görkəmdə

Məlum olduğu kimi, son illər ölkəmizin təhsil sistemində aparılan islahatların keyfiyyət göstəriciləri məktəblərin infrastrukturunun yaxşılaşdırılması, yeni təhsil müəssisələrinin inşası və əsaslı təmir olunaraq müəllim və şagirdlərin istifadəsinə verilməsi ilə sıx bağlıdır. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin diqqət və qayğısı, Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın təşəbbüsü ilə bütün bölgələrdə müasir tipli məktəb binaları inşa edilir, əsaslı təmir olunur və yenidən qurularaq şagirdlərin istifadəsinə verilir.

Bu istiqamətdə növbəti addımlardan biri kimi fevralın 1-də Lənkəran rayonunun Gəgiran kənd tam orta məktəbinin açılışını göstərmək olar. Məktəbin açılışını edən Lənkəran Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Taleh Qaraşov yeni məktəb binasının tikintisinin yüksək səviyyədə həyata keçirildiyini bildirərək bunu dövlətimizin təhsilə olan diqqət və qayğısının bariz nümunəsi kimi qiymətləndirib.

Qeyd edək ki, məktəb rayon mərkəzindən 37 km uzaqlıqda yerləşir. Gəgiran kəndində ilk dəfə məktəb 1932-ci ildən fəaliyyətə başlayıb. 1947-ci ildən dördillik, 1962-ci ildən səkkizillik, 1976-cı ildən 10, 1992-ci ildən isə 11 illik ümumtəhsil müəssisəsi kimi fəaliyyət göstərir. Gəgiran kənd tam orta məktəbində 210 şagird təhsil alır, onların təlim-tərbiyəsi ilə 27 müəllim məşğul olur. Məktəbin məzunları hər il ali məktəblərə qəbul imtahanlarında iştirak edərək uğur qazanırlar. Son 4 ildə məktəbin 15 məzunu ali məktəblərə, 2 məzunu orta ixtisas təhsili müəssisələrinə qəbul olub. Son 4 ildə məktəbin qız məzunlarından 2 nəfərin ali, 1 nəfərin orta ixtisas təhsili müəssisələrinə qəbul olunması da sevindirici haldır.

2016/2017-ci tədris ilində 4, 2017/2018-ci tədris ilində 4, 2018/2019-cu tədris ilində 6, 2019/2020-ci tədris ilində 1 nəfər ali məktəblərə, 2 nəfər isə orta ixtisas təhsili müəssisələrinə qəbul olub.

Gəgiran kənd 264 şagird yerlik yeni məktəb binasının tikintisi ölkə başçısı İlham Əliyevin 22 yanvar

2018-ci il tarixli müvafiq sərəncamına əsasən qısa müddət ərzində həyata keçirilib.

“Prezident İlham Əliyevə dərin minnətdarlığımızı bildiririk”

2016-cı ildən məktəbə rəhbərlik edən Ziyafəddin Cavadov yeni məktəb binası barədə məlumat verir:

- Yeni məktəb binası 10 sinif otağı,

fizika, kimya, biologiya laboratoriya otaqlarından, bir tibb otağı, informatika və hərbi kabinetlərdən, akt və idman zalları, yeməkhana və digər qeyri-tədris otaqlarından ibarətdir.

Yeni məktəb binasını bizə bəxş etdiyi üçün cənab Prezident İlham Əliyevə məktəb kollektivi adından öz dərin minnətdarlığımızı bildiririk. Yeni məktəb binası bizə həm böyük motivasiya verir, həm də bizim məsuliyyətimizi artırır. Yeni məktəb binasında yaradılmış maddi-texniki baza, müasir İKT vasitələri, geniş və işıqlı sinif və laboratoriya otaqları müəllimləri öz üzərində söylə çalışaraq təhsilimizə töhfə verməyə həvəsləndirir. Gənc nəslin milli ruhda böyüməsi, cəmiyyət üçün faydalı və vətənpərvər vətəndaşlar kimi yetişməsi biz müəllimlərin qarşısında duran əsas vəzifələrdən biridir. Yeni məktəb binasının həm də valideynlərin maariflənməsində böyük rolu olacaqdır. Məktəb binasında dünya standartlarına uyğun olaraq yaradılmış şərait valideynlərin öz övladlarının təhsilini daim diqqət mərkəzində saxlayacağına ümid edirik.

Əminliklə qeyd edirik ki, biz mək-

təb kollektivi olaraq, bundan sonra da öz üzərimizdə söylə çalışaraq, gənc nəslin milli və vətənpərvər ruhda formalaşmasında əlimizdən gələni əsirgəməyəcəyik.

“Müasir məktəb bizi daha məsuliyyətli işləməyə sövq edir”

Bəhmən Cəfərov, məktəbin təlim-tərbiyə işləri üzrə direktor müavini:

- Köhnə məktəb binamız çox qəzalılı vəziyyətdə idi. Dövlətimizin təhsilə olan diqqət və qayğısı nəticəsində Gəgiran kənd tam orta məktəbi üçün müasir tələblərə cavab verən yeni məktəb binası tikilib istifadəyə verildi. Bu da, təbii ki, biz müəllimləri ruhlandırır, yeni müasir tipli sinif otaqlarında dərs vermək bizi öz üzərimizdə daha məsuliyyətli işləməyə sövq edir.

Məktəbin müəllim heyəti bundan sonra da öz üzərinə düşən məsuliyyəti dərk edərək təhsilimizin inkişafı naminə daha ciddi çalışaraq, məktəbimizdə tədrisin keyfiyyətinin yüksəldilməsi üçün əlindən gələni əsirgəməyəcək.

“Fəxr edirəm ki, belə gözəl və möhtəşəm məktəbin şagirdiyəm”

Məktəbin IX sinif şagirdi Töhrə İbadzadə qeyd edir ki, belə bir müasir məktəbdə təhsil almaq hər bir şagirdin arzusudur:

- Mən xoşbəxt bir şagirdəm ki, bu arzuma çatmışam. Məktəbimiz müasir tələblərə cavab verən sinif otaqlarından, fənn laboratoriyalarından, informatika kabinetindən və digər otaqlardan ibarətdir. Biz şagirdlərin ən böyük amalı bu müasir tipli təhsil ocağının nüfuzunu daha da yüksəklərə qaldırmaqdır.

Arzum ali məktəblərə qəbul imtahanlarında iştirak edərək uğur əldə etmək və tələbə adını qazanmaqdır. Mən istəyirəm ki, gələcəkdə bir müəllim kimi gənc nəslin təlim-tərbiyəsi yönündə fəaliyyətimi öz doğma məktəbimizdə davam etdirim. Fəxr edirəm ki, belə gözəl və möhtəşəm məktəbin şagirdiyəm.

Beləliklə, görünən odur ki, Azərbaycanın ən ucaq kəndlərində belə şagirdlər yeni məktəblərdə təhsil alırlar. Bu, onun göstəricisidir ki, dövlət təhsilin inkişafına, onun maddi-texniki bazasının möhkəmlənməsinə böyük qayğı göstərir. Bu cür keyfiyyət dəyişiklikləri isə şagirdlərin təlim mühitini yaxşılaşdırır, təhsilin keyfiyyətini yüksəldir.

Oruc MUSTAFAYEV

Öz bacarıqlarından əmin olan fərdlər yetişdirilməlidir

Tanınmış təhsil tədqiqatçısı Özgür Bolat ilə "Yeni çağırışlar"

Fevralın 5-də yayımlanan "Yeni çağırışlar" onlayn müzakirə proqramının növbəti qonağı tanınmış alim, təhsil tədqiqatçısı və yazıçı Dr. Özgür Bolat olub. Proqramda Dr. Özgür Bolatın verdiyi seminarların əsas mövzuları olan effektiv öyrənmə mühiti, müəllim liderliyi, istedadın inkişafı, xoşbəxt və uğurlu fərd yetişdirməyin yolları müzakirə edilmiş, gələcəyin məktəb modellərindən söhbət açılıb.

Dr. Özgür Bolat təhsil proqramlarının bilmək yox, anlamaq məqsədli model üzərində qurulmasının əhəmiyyətindən danışmış. Özgür Bolat bildirmiş ki, anlamaq və bilmək arasında fərq var, çünki bilmək məlumatları yaddaşda saxlamaqdır, anlamaq isə təcrübə və kəşflə əmələ gələn düşüncə modelləri, sxemlərdir. Yəni, anlayan şəxs bir məlumatın nə mənaya gəldiyini və o məlumatı necə istifadə edəcəyini bilir. Tədqiqatçı qeyd edib ki, öyrənmənin biliklərinin qiymətləndirilməsi zamanı əks-əlaqəyə, rəylərə xüsusi diqqət yetirilməlidir. Heç bir rəssam, yaxud

bəstəkar şagirdinə qiymət vermir, onlar sadəcə rəy verirlər. Belə olduqda öyrənmə inkişaf etdirməli olduğu məqamları görür.

Proqramın aparıcısı, "T-network"-un koordinatoru Cəfər Mənsiminin "Təhsildə yeni çağırışları 8 guşəli ulduza bənzətsək, onun guşələri hansı çağırışlardan ibarət olar?" sualını Özgür Bolat belə cavablandırdı: "Ulduzun birinci guşəsi özüne inandır, Təhsil insanlara "mən dəyərliyəm" deməyi öyrətməlidir. İkinci guşə muxtariyyətdir. Yəni, qərarlarını özüm verə bilərəm. Digər guşə özünü təmin etməklə bağlıdır. Yəni, öz

bacarıqlarından əmin olan fərdlər yetişdirilməlidir. Növbəti guşə həyat tərzinin dəyərlərə söykənməsinin aşılmasını tələb edir. 5-ci guşə yetişməkdə olan nəsilə yaratmaq, digər insanların həyatını mənalandırmaq, yaxşılaşdırmaq məqsədlərinin formalaşdırılmasıdır. 6-cı guşə əməkdaşlıq, digər insanlarla çalışa bilmək bacarıqlarıdır. Ego yox, eko, yəni, bir bütünü parçası olmaq qabiliyyəti 7-ci guşədir. Təhsil prosesinin insanlara özünü tapmaqda yardımçı olması çağırışı isə 8 guşəli ulduzu tamamlayır".

Təhsil tədqiqatçısı onu da qeyd edib ki, sadəcə gələcəyə yox, həyatın hər anına hazır olmaq üçün düşünməyi öyrənmək, kəşf etmək, təcrübə yaşamaq, daxili nəzarət, ağılı sərbəhdələrinin kənarına çıxmaq lazımdır. Müəllifi olduğu "Məni mükafatla cəzalandırma" kitabı haqqında suala cavab olaraq Özgür Bolat qeyd edib ki, mükafat xarici motivasiyaya təsir edir və mütəmadi asılılıq yaradır. Daxili motivasiyası yüksək olan fərdlər yetişdirmək üçün mükafatdan imtina etməlidir. Çünki xarici motivasiyalı insanları narahatlıq, daxili motivasiyası yüksək olan insan-

ları isə sevgi idarə edir. Daxili motivasiya şəxsiyyət, dəyərlər, prinsiplər üzərində qurulur. Xarici motivasiya isə vəzifə, pul, statusdan aslıdır. Öyrənmələr narahatlıq yaşadığı üçün öyrənmə prosesindən həzz almır, yaxud təhsil müəssisələrində özlərini xoşbəxt hiss etmirlər. Buna görə onları narahatlıqdan xilas etməli, maraqlı mühiti yaratmalıyıq.

Təhsil Nazirliyinin dəstəyi və "T-network" təhsil işçilərinin təcrübə və kommunikasiya platformasının təşkilatçılığı ilə davam edən proqram çərçivəsində Özgür Bolat ilə görüş Təhsil Nazirliyinin rəsmi "Facebook www.facebook.com/tehsil.gov.az" səhifəsi üzərindən canlı yayımlanıb. Görüşdə izləyicilərin sualları da cavablandırılıb.

Nəzərinizə çatdırırıq ki, Dr. Özgür Bolat Kembriç (doktorantura), Harvard (magistratura), Boğaziçi (bakalavr) universitetlərinin təhsil fakültələrindən kafedra birincisi olaraq məzun olub. O, həmçinin MIT Sloan İdarəetmə məktəbində (MIT Sloan School of Management) liderlik ixtisası üzrə doktorantura dərsləri alıb və orada tədqiqatlar aparıb. Müəllifi olduğu "Məni mükafatla cəzalandır-

ma" adlı kitabı təxminən 500 min ədəd satılıb. Valideynlər məktəbinin (Anne-Baba okulu) yaradıcısıdır. Dr. Özgür Bolat "Lider müəllimlər", "Özünə inam" və "Google" ilə "Rəqəmsal valideynlik" kimi layihələr, "İstedadlı İdarəetmə Testi", "Parentwiser" mobil tətbiqinin rəhbəridir.

Qeyd edək ki, "Yeni çağırışlar" T-network koordinatoru Cəfər Mənsiminin təqdimatında ayda iki dəfə yayımlanır. Məqsəd yerli və xarici mütəxəssislərin iştirakı ilə təhsildə yeni çağırışları müzakirə etmək, davamlı öyrənmə və inkişaf prosesini dəstəkləmək, qlobal səviyyədə qabaqcıl təcrübələrə tanış olmaqdır. Proqramın bundan öncəki qonaqları dünyaca məşhur "Khan Academy"-nin qurucusu və CEO-su Sal Khan və Nobel Sülh mükafatçısı, professor Məhəmməd Yunus olub. "Yeni çağırışlar" müzakirə proqramı haqqında ətraflı məlumatla T-network-un "Facebook www.facebook.com/tnetwork.az" səhifəsindən (www.facebook.com/tnetwork.az) tanış ola bilərsiniz.

Vətən müharibəsi iştirakçıları idmançılar və məşqçilərlə onlayn görüşüb

"Təhsil" Respublika İdman Mərkəzinin 11 nömrəli Uşaq-Gənclər İdman Məktəbinin təşkilatçılığı ilə Vətən müharibəsi iştirakçıların qaradağ rayon idmançıları və məşqçiləri ilə onlayn görüşü keçirilib.

Əvvəlcə II Qarabağ savaşında və Azərbaycanın dövlət müstəqilliyi, ərazi bütövlüyü uğrunda canlarını fəda etmiş şəhidlərin əziz xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edilib.

Görüşdə Milli Məclisin deputatı Aydın Hüseynov, Qaradağ rayon İcra Hakimiyyəti başçısının müavini Təranə İsmayılova, "Təhsil" Respublika İdman Mərkəzinin direktoru Natiq Ləhıçov, Qaradağ rayon Gənclər və İdman İdarəsinin rəisi Elçin Abbasov, xüsusi təyinatlı qüvvələrin giziri Nazim Məmmədov, Vətən müharibəsi iştirakçısı Murad İsmayılova, xüsusi təyinatlı qüvvələrin giziri, qazi Elvin Vəliyev iştirak ediblər.

Tədbiri giriş sözü ilə açan "Təhsil" Respublika İdman Mərkəzinin 11 nömrəli Uşaq-Gənclər İdman Məktəbinin direktoru Natiq Ələkbərov qeyd edib ki, Vətən müharibəsində qələbə qəhrəman övladlarımızın canı, qanı bahasına qazanılmışdır. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin "Qarabağ Azərbaycandır və nida" şüarı xalqımızı qələbəyə səsləyən çağırış oldu. 44 gün davam edən müharibədə cəmiyyətimizin nümayiş etdirdiyi möhtəşəm səfərbərlik, xalqımızın dövlət başçısı ətrafında sıx birləşməsi qüdrətli Azərbaycanı bütün dünyada özünün təsdiqi kimi qəbul etdi. Azərbaycanın şanlı ordusunun gücü və Ali Baş Komandanın siyasi iradəsi nəticəsində müharibənin qələbə ilə başa çatması qürurumuzu bizə qaytardı. Ali Baş Komandanın yürütdüyü uzaqgörən siyasəti nəticəsində Azərbaycan bundan sonra yalnız inkişaf edəcək. Hər bir vətəndaşımız bu məsələlərdə fəal olmalı və Prezidentimizin Dəmir yumruğu ətrafında sıx birləşməlidir. Fəxrlə deyirəm ki, bizim Prezidentimiz dünyada ən güclü Prezidentdir!...

Milli Məclisin deputatı Aydın Hüseynov Azərbaycan gənclərinin təmsil olunduğu Azərbaycan Ordusunun ermənilər üzərindəki parlaq qələbəsindən danışdı.

Sonra çıxış edən xüsusi təyinatlı qüvvələrin giziri Nazim Məmmədov, Vətən müharibəsi iştirakçısı Murad İsmayılova, xüsusi təyinatlı qüvvələrin giziri, qazi Elvin Vəliyev II Qarabağ savaşında keçdikləri döyüş yolları haqqında məlumat veriblər. Müharibə gətirdiyi günlərdə yaşadıkları hissləri görüş iştirakçıları ilə bölüşdülər. İdmançılarda vətənpərvərlik hisslərinin daha da güclənməsi üçün öz tövsiyələrini veriblər.

"Təhsil" Respublika İdman Mərkəzinin direktoru Natiq Ləhıçov çıxış edərək bildirdi ki, bugünkü tədbir Vətən Müharibəsində iştirak edərək bizə qələbə sevincini bəxş etmiş idmançı əsgərlərimizi tanımaq məqsədi daşıyır. Qəhrəmanlarımızın keçdiyi yol hər b yoldur, özlüyündə böyük bir tarixi hadisədir. Çıxış edən vətənlərimizin keçdiyi hər b yolu haqqında idmançılarımızın öyrənməyi, eşitməyi onlarda vətənpərvərlik hissinin daha da yüksəlməsinə kömək edir.

Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi altında düşmənlər üzərində qazanılmış parlaq qələbənin hər bir azərbaycanlı üçün qürur mənbəyi olduğunu söyləyən Qaradağ Rayon İcra Hakimiyyəti başçısının müavini Təranə İsmayılova həmin qələbənin qazanılmasında istər ön, istərsə də arxa cəbhədə gənclərin şücaətindən danışdı.

Qaradağ rayon Gənclər və İdman İdarəsinin rəisi Elçin Abbasov qeyd etdi ki, uzun illərdən bəri keçiriləndə olan irimiqyaslı vətənpərvərlik tədbirləri bugünkü gənc nəsilə vətəne məhəbbət, torpağa bağlılıq hisslərinin aşılanmasında bilavasitə yardımçı olmuşdur.

Tədbir gənc idmançıların vətən haqqında söylədiyi şeirlə yekunlaşıb.

Rəşad ZİYADOV

Bölgələrdən

"Qarabağa gedən yol"

Təhsil Nazirliyi Sumqayıt şəhər 1 nömrəli Uşaq-Gənclər İnkişaf Mərkəzi ilə birlikdə "Qarabağa gedən yol" adlı onlayn şeir müsabiqəsi keçirib. Müsəbiqə Azərbaycan ordusunun şanlı qələbəsinə həsr olunub. Müsəbiqəni keçirməkdə məqsəd uşaq və yeniyetmələrin vətənpərvərlik, milli-mənəvi, vətəne bağlılıq hisslərinin gücləndirilməsidir.

Qax rayon Uşaq-Gənclər İnkişaf Mərkəzinin dərnək üzvləri də müsəbiqədə iştirak edib. Müəssisənin dərnək üzvləri Mələk Mehrablı 10-13, Nurgül Əliyeva 14-18 yaş qrupları üzrə I yerə layiq görülüb. Nazlı Manaflı 6-9, Seyidov Feyzullah isə 14-18 yaş qrupları üzrə fəal iştirakə görə diplomla təltif olunublar.

Lütfi Zadənin 100 illiyi qeyd olunub

Füzuli rayon 45 nömrəli tam orta məktəbdə dünya şöhrətli alim, qeyri-səlis məntiq nəzəriyyəsinin banisi, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının fəxri üzvü, professor Lütfi Zadənin anadan olmasının 100 illiyi qeyd edilib.

Tədbirdə vurğulan ki, Lütfi Zadə fundamental nəzəriyyələri ilə elm tarixində ciddi dəyişikliklərə yol açmış görkəmli şəxsiyyətlərdəndir.

Məktəbin direktoru İlahə Novruzova dünya şöhrətli alimin həyat və fəaliyyəti haqqında tədbir iştirakçılarına geniş məlumat verib. Müəllimlərdən Təranə Həsənova və Büllürə Əliyeva də alim haqqında öz fikir və təəssüratlarını bölüşüblər.

Sonda tədbir iştirakçıları Azərbaycanın görkəmli alimi ilə fəxr etdiklərini vurğulayıblar.

"Doğma yurda qayıdış"

Qubadlı Rayon Təhsil Şöbəsi, rayon Gənclər və İdman İdarəsinin təşkilatçılığı ilə rayonun ümumi təhsil məktəblərinin IX-XI sinif şagirdləri arasında "Doğma yurda qayıdış" mövzusunda onlayn inşa yazı müsəbiqəsi keçirilib.

Təhsil şöbəsinəndən aldığımız məlumata görə, müsəbiqədə R. Əlirzayev adına Xocahan kənd tam orta məktəbin X

sinif şagirdi Nəsim Nigar Elmar qızı I, B.Mehdiyev adına şəhər 2 nömrəli tam orta məktəbin XI sinif şagirdi Quliyeva Çimnaz Nahid qızı II və Ə.Əliyev adına Qəziyan kənd tam orta məktəbin IX sinif şagirdi İmanova Nuray Rəşad qızı III yerlərə layiq görülərək müvafiq diplomlarla təltif ediliblər.

Yazıçı ilə görüş

Abseron Rayon Təhsil Şöbəsinin İctimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinin müdiri Aysel Tahirovadan aldığımız məlumata görə, Ceyranbatan qəsəbə 2 nömrəli tam orta məktəbin təşkilatçılığı ilə uşaq yazıçısı Mehriban Nəğiyeva onlayn görüşün qonağı olub. Görüşdə məktəb rəhbərliyi və ibtidai sinif şagirdləri iştirak ediblər.

Məktəbin direktoru Çinarə Atayeva bildirdi ki, görüşün

keçirilməsində əsas məqsəd şagirdlərin vaxtlarının səmərəli keçirmələri, onlar arasında mütaliə mədəniyyəti və oxu vərəqlərini formalaşdırmaqdır. M.Nəğiyeva oxuculara öz yaradıcılığı haqqında geniş məlumat verib. Şagirdlər yazıçının əsərlərindən müəyyən hissələri onlayn nümayiş etdiriblər.

Sonda yazıçı şagirdləri maraqlandıran sualları cavablandırdı.

Şakir CƏFƏROV

Ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyevin "Ali təhsil müəssisələrində təqaüd sisteminin təkmilləşdirilməsi ilə bağlı əlavə tədbirlər barədə" imzaladığı müvafiq sərəncamda təqaüd alan tələbələrə sayının tələbələr ümumi sayına olan nisbətini 2020-2021-ci tədris ilindən başlayaraq 50 faizdən az olmayan səviyyəyə çatdırılması nəzərdə tutulub. Bu hədəfin reallaşdırılması üçün təhsil nazirinin müvafiq əmri ilə əlavə təqaüd yerlərinin sayı müəyyən edilib.

Yaxşı oxu, təqaüdü qazan...

Təhsildə yüksək nəticələr əldə edən tələbələrə təqaüd almaları üçün əlavə imkanlar yaradılır

2020-2021-ci tədris ili üzrə dövlət büdcəsi hesabına maliyyələşən əlavə təqaüd yerlərinin sayı 20365-dir ki, əvvəlki tədris ilinə nisbətən 27.3 faiz və ya 4,365 təqaüd yeri çoxdur. Bununla da, 2020-2021-ci tədris ilində təqaüd alan tələbələrə sayı təhsil alan tələbələr ümumi sayının 50 faiz nisbətində çatdırılıb. Cari tədris ilində orta hesabla 93 min tələbə dövlət büdcəsi hesabına təqaüd alacaq.

Dövlət büdcəsi hesabına ayrılan əlavə təqaüd yerləri ölkədə yüksək ixtisaslı, peşəkar kadrların hazırlanmasına dövlət qayğısının artırılmasına bariz nümunəsidir və təhsildə yüksək nəticələr əldə edən tələbələrə təqaüd almaları üçün əlavə imkanlar yaradır.

Qeyd edək ki, Nazirlər Kabinetinin

müvafiq Qərarı ilə təsdiq edilmiş "Doktorantlara, ali təhsil, orta ixtisas və peşə təhsili müəssisələrinin, həmçinin Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının magistratura səviyyəsinin tələbələrinə təqaüdlərin təyin olunması və ödənilməsi Qaydası"na əsasən, hər tədris ili üçün təqaüd yerlərinin ümumi sayı dövlət sifariş və dövlət hesabına əyani və qiyabi təhsil alma formasında təhsil alanların sayının və əlavə təqaüd yerlərinin sayının cəmindən ibarətdir. Əlavə təqaüd yerlərinin ali təhsil müəssisələri arasında bölgüsü hər bir ali təhsil müəssisəsinə qəbul olunmuş təhsil alanların sayının bütün ali təhsil müəssisələrinə qəbul olunmuş təhsil alanların ümumi sayında xüsusi çəkisinə uyğun olaraq müəyyən edilir.

Bu qərardan məmnunluq hissi keçirən tələbələr öz fikirlərini bizimlə bölüşüb.

Tələbələrin sosial rifah halı yaxşılaşar, təhsilin keyfiyyəti yüksələr

Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universitetinin İnşaat fakültəsinin 3-cü kurs bakalavr tələbəsi Əhməd Əzimzadə bildirib ki, Azərbaycanda elmə, təhsilə göstərilən dövlət qayğısı hər zaman bir nömrəli məsələ olub. O, ali təhsildən tutmuş orta təhsil müəssisələrinə qədər təhsilin bütün pillələrində bunun açıq-aydın müşahidə edildiyini deyir: "Ali təhsil müəssisələrində təqaüd sisteminin təkmilləşdirilməsi ilə bağlı ölkə

Prezidentinin müvafiq sərəncamı bu qayğının əyani təzahürüdür. Yeni tədris ilindən başlayaraq ali təhsil müəssisələrində təhsil alan tələbələrə artıq 50 faiz dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına təqaüd ala biləcək. Bu qərar tələbələrə sosial rifah halının yaxşılaşdırılması ilə yanaşı, təhsilin keyfiyyətinin yüksəlməsinə də xidmət edəcək. Tələbələr arasında yaxşı oxuyub təqaüdü qazanmaq uğrunda rəqabəti gücləndirəcək. Bal kriteriyalarına görə fərqlənən təqaüdü əldə etmək üçün öz üzərində daha çox çalışıb yüksək nəticələr əldə edə-

Niyazi RƏHİMOV

Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti (ADPU) və ABŞ-in nüfuzlu Corc Vaşinqton Universiteti arasında 2021-2022-ci tədris ili üçün beynəlxalq ikili diplom proqramına qəbula dair canlı yayım təşkil olunub.

Tədbirdə çıxış edən Təhsil Nazirliyinin Elm, ali və orta ixtisas təhsili şöbəsinin müdiri Nicat Məmmədli 2018-ci ilin noyabrında Prezident İlham Əliyevin sərəncamı ilə təsdiq olunmuş "2019-2023-cü illər üçün Azərbaycan Respublikasında ali təhsil sisteminin beynəlxalq rəqabətliyinin artırılması üzrə Dövlət Proqramı" və bu sahədə Təhsil Nazirliyi tərəfindən görülmüş işlər barədə məlumat verib.

Qeyd olunub ki, Dövlət Proqramının 2 əsas komponenti var. Onlardan birincisi, Azərbaycanın gələcək inkişafı üçün prioritet sahələr üzrə dünyanın nüfuzlu universitetləri və yerli ali təhsil müəssisələri arasında beynəlxalq ikili dövlət proqramlarının təsis olunması, ikincisi isə azərbaycanlı gənclərin dünyanın nüfuzlu universitetlərində doktorantura təhsilinin maliyyələşdirilməsidir.

"İlk 25 tələbəmiz artıq birinci semestri başa vurub"

N.Məmmədli 2019-cu ilin yanvarında ADPU və C.Vaşinqton Universiteti arasında təhsilin idarə olunması üzrə magistratura təhsilində ikili diplom proqramına dair layihənin icrası ilə bağlı müqavilənin imzalandığını bildirib. Ötən il isə 2020-2021-ci tədris ili üçün ilk dəfə olaraq həmin magistratura proqramına 25 tələbə qəbul olunub: "Pandemiya şəraitinə baxmayaraq tərəfdaşların, həmkarların köməyi ilə, xüsusən layihənin C. Vaşinqton Universiteti tərəfindən proqram direktoru Sevinc Məmmədovanın

Rəqabətçilik naminə

Tələbələr ADPU və Corc Vaşinqton Universiteti arasında ikili diplom proqramı barədə məlumatlandırılıb

söyləri nəticəsində bu layihənin icrasına başlamağa bildik. İlk 25 tələbəmiz artıq birinci semestri başa vurub".

N.Məmmədli tələbələrə bu proqramdan məmnun olduğunu da bildirib. "Bu, o deməkdir ki, biz ölkəmiz, Azərbaycanın təhsil sistemi üçün çox yaxşı menecerlər yetişdirməyə çalışırıq. Bu menecerlərdən, sözsüz ki, Azərbaycan təhsil sistemi, bütövlükdə, dövlətimiz, xalqımız bəhrələncək".

"Biz hədəfimizə nail olacağıq"

Dövlət Proqramının İdarəetmə Qrupunun rəhbəri Turan Topalova proqram barədə məlumat verərək bildirib ki, əsas gözləntilər ümumilikdə prosesin monitorinqi və proqrama kifayət qədər marağın təmin olunması, ən əsası tələbələrə proqrama qəbulu və tələbələrə bu layihəni uğurla bitirməsindən ibarətdir: "Proqramın əsas məqsədi beynəlxalq təcrübənin ölkə universitetlərinə gətirilməsi və bu təcrübədən yararlanmaqdır. Hazırda 25 tələbə proqramdan faydalanır və ümu-

mi 2 il ərzində gözləntilər qismən özünü doğruldub. Çox güclü komanda formalaşdı və biz hədəfimizə nail olacağıq".

"Proses çox rəqabətli gedir"

Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin proqram direktoru Tofiq Əhmədov layihənin xüsusiyyətləri barədə məlumat verərək qeyd edib ki, məqsəd təhsil sahəsində öz karyerasını, inkişafını görən, təhsilin təşkili üzrə çalışmaq, bu sahədə beynəlxalq təcrübəni yaxşı səviyyədə mənimsəmək istəyən vətəndaşlara bu imkanları yaratmaqdır. Bu proqram özlüyündə ADPU-ya Corc Vaşinqton Universitetinin qabaqcıl təcrübəsinin gətirilməsinə və azərbaycanlı tələbələrə məhz bu universitetin təhsil siyasəti, idarəçiliyi sahəsində yeni biliklərinin əldə olunmasına imkan yaradacaq.

T.Əhmədov qeyd edib ki, proqramın əsas üstünlükləri barədə danışanda qısaca qeyd etmək lazımdır ki, bu, müasir təhsil idarəçiləri hazırlamaq üçün nəzərdə tutulan proqramdır: "Burada niyyət

Corc Vaşinqton Universitetinin on illər qazandığı təcrübəni Azərbaycanda oxuyan, çalışan bizim tələbələrə, mütəxəssislərə, öz karyerasını qurmaq istəyən gənclərə bu imkan yaratmaqdır". T.Əhmədov əlavə edib ki, artıq Dövlət İmtahan Mərkəzi (DİM) sənəd qəbulu prosesinə başlayıb və fevral ayının 18-i son tarix olmaqla sənədlərin qəbulu həyata keçiriləcək. Bu proqramın imkanlarından bəhrələnmək istəyən hər bir şəxs öncə DİM-də qeydiyyatdan keçməlidir. İlk mərhələdə məntiq, ingilis dili və informatika üzrə imtahanlarda iştirak etmək və minimum keçid balı toplamaq lazımdır. Bundan sonra proqram üzrə təhsil almaq istəyən hər bir şəxs zəruri məlumatlar verəcək: "Biz artıq təhsil sahəsində çalışan, yeni idarəetmə mədəniyyəti, idarəetmə keyfiyyətləri və müasir bilikləri təbiiq etmək istəyən, bugünkü təhsil idarəetməsində gördüyü məsələlərə bir qədər fərqli baxan və onlara yeniliklər gətirmək istəyən gənclərə, hədəf kəmərinə çatmaq istəyirik. Onları həvəsləndiririk ki, özlərini sınasınlar. Proses, sözsüz ki, çox rəqabətli gedir".

cəyik. Bundan başqa, dövlət başçısı tərəfindən imzalanan bu sərəncam biz tələbələrə sosial qayğılarını da azaldacaq. Təhsil haqqı xərclərini üzərinə götürən ailəməzə yük olmayacaqdı, valideynlərimizə az da olsa, kömək edəcəyik. Təqaüdlə özümüzün vacib ehtiyaclarımızı ödəyərək, asudə vaxtımızı səmərəli keçirə bilərik. Eyni zamanda özümüzü inkişaf etdirmək, dil və ya kompüter biliklərimizi artırmaq üçün xərcləyə bilərik".

"Qərarın magistrələrə də şamil olunması bizi çox sevindirdi"

Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universitetinin 2-ci kurs magistr tələbəsi Nəcla Süleymanlı da bu qərardan məmnun olduğunu deyir: Bu qərarın magistrələrə də şamil olunması bizi çox sevindirdi. Bilirsiniz ki, magistratura səviyyəsində təhsil alanların tədqiqat işlərinin yerinə yetirilməsi və aparılan tədqiqatların nəticələrini nəşr etməsi üçün müəyyən maddi vəsaitə ehtiyacı olur. Eyni zamanda bu pillədə təhsilini davam etdirənlər artıq müəyyən yaş həddinə çatmış olurlar və əlbəttə ki, valideynlərdən asılı olmaq istəmərlər. Axı bizim başqa ehtiyaclarımızı valideynlərimiz ödəmək məcburiyyətindədir, ona görə onlara da yük olmaq istəmirik. Artıq təqaüd qazandıqdan sonra həmin xərclərimizi özümüz qarşılayacağıq, valideynlərin də bu yükü bir qədər azaldacaq. Bu gün dövrün tələbi başqadır, universitetlərdə qazandıığımız biliklərlə kifayətlənməliyik. Çünki özümüzü daha da inkişaf etdirmək üçün, müəyyən əlavə məşğuliyyətlərə ehtiyac var. Bu günün tələbi mükəmməl xarici dil bilgilərinə, informasiya texnologiyalarına bələd olmağa, kompüter biliklərini inkişaf etdirməkdir. Təqaüd əldə edən tələbə ilk qazancını bu tələblərə yatırır, bu ehtiyaclarını təqaüdü hesabına həll etməyə çalışır. Qoy, ən yaxşılar, ən savadlılar daha çox oxuyub, çalışıb onu qazansın".

"Proqram biliklərdən çox bacarıqların yaradılması və inkişafına fokuslanır"

Corc Vaşinqton Universitetinin proqram direktoru Sevinc Məmmədovanın sözlərinə görə, layihənin icrası ilə bağlı gözləntilərə rəğmən pandemiya səbəbindən tədris onlayn başlandı. O, proqramın müvafiq edənlərin sayının növbəti mərhələdə çox olacağına əminliyini ifadə edib. Bildirilir ki, təhsildə siyasət və idarəçilik proqramına yalnız təhsil işçiləri deyil, həm də həkim, iqtisadçı, hüquqşünas olan və özünü təhsil sahəsində hər hansı dəyişikliyin bir hissəsi kimi görənlər də iştirak edə bilərlər.

S.Məmmədova proqramın 4 komponenti barədə məlumat verib: "Birincisi, proqram biliklərdən daha çox bacarıqların yaradılması və inkişafına fokuslanır. Təhsil siyasəti və təhsil idarəçiliyi vacib və ən çox diqqət ayrılan istiqamətdir. İkincisi, beynəlxalq təhsildir - dünyada olan təcrübə və biliklərin Azərbaycan kontekstində öyrənilib həyata keçirilməsidir. Üçüncüsü, ən vacib bacarıqlardan olan tədqiqat bacarıqlarıdır. Yəni, yaxşı tədqiqatçısınızsa, yaxşı mütəxəssissiniz. Ona görə də proqramda ən çox əhəmiyyət verdiyimiz tədqiqatlar komponentidir. Tədqiqat metodları bütün semestr ərzində davam edəcək. 4-cü komponent isə təşkilat idarəçilik, təşkilat dəyişikliklərinin həyata keçirilməsidir. Böyük dəyişikliklər təşkilat idarəçilik qabiliyyətinin olmasından irəli gəlir. Biz əmin olmaq istəyirik ki, tələbələrə proqram çərçivəsində bu 4 bacarığı inkişaf etdirə bilərlər".

S.Məmmədova əlavə edib ki, növbəti mərhələdə də 25 tələbənin proqrama seçilməsi nəzərdə tutulub. O, daha sonra proqrama müraciətlə bağlı üzə çıxan məsələlər barədə ətraflı məlumat verib.

Vebinarda istifadəçiləri maraqlandıran çoxsaylı suallara aydınlıq gətirilib.

Oruc MUSTAFAYEV

